

Anni Portaankorva

**FIKTIIVINEN MEDIA SOSIAALITYÖN
MIELIKUVIEN RAKENTAJANA**

Kirjallisuuskatsaus fiktiivisen median kuvauksista
sosiaalityöstä ja sosiaalityöntekijöistä

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta

Kandidaatin tutkielma

Helmikuu 2021

TIIVISTELMÄ

Anni Portaankorva: Fiktiivinen media sosiaalityön mielikuvien rakentajana. Kirjallisuuskatsaus fiktiivisen median kuvauksista sosiaalityöstä ja sosiaalityöntekijöistä

Kandidaatin tutkielma

Tampereen yliopisto

Sosiaalityön aineopinnot

Helmikuu 2021

Sosiaalityön mielikuvat mediassa ovat olleet huolenaiheena 2000-luvulla. Sosiaalityön uutismediakuva näyttäyty tutkimusten valossa edelleen pääasiallisesti negatiivisena. Sosiaalityön mediakuvan tutkimus on kuitenkin vielä suppeaa. Tämän kirjallisuuskatsauksena toteutetun tutkielman tarkoitus on kartoittaa ja vetää yhteen sosiaalityön mediakuvasta fiktiivisissä mediateoksissa tehtyjä tutkimuksia ja tuottaa sosiaalityön mediakuvaan näin jo olemassa olevia tutkimuksia analysoimalla uutta tietoa. Tutkielmassa nojaan sosiaalisen konstruktionismin ajatukseen tiedon rakentumisesta vuorovaikutuksessa kielen välityksellä. Median voi nähdä välittävän kulttuurissa ja yhteiskunnassa ilmeneviä käsityksiä ja narratiiveja mediateoksien kautta. Tarkastelen sosiaalityön mielikuvien rakentumista ja muodostunutta uutismediakuva sosiaalityön julkisuuskuvasta ja uutismediakuva tehtyjen tutkimusten avulla. Tarkastelen näiden tutkimusten valossa fiktiivistä mediaa mielikuvien luoja. Fiktiivinen media tutkimusaineistossani määrittyy elokuvina ja televisiosarjoja.

Tutkimus on laadullinen kirjallisuuskatsaus, jonka tutkimusaineisto koostuu seitsemästä tieteellisestä kansainvälisestä tutkimusartikkelista. Olen analysoinut aineiston sisällönanalyysin keinoin. Pyrkimyksenä sisällönanalyysissa on sanallisesti kuvata ja tiivistää jo olemassa olevan aineiston sisältöä. Sisällönanalyysin pohjalta tutkimusaineistosta nousi neljä keskeistä teemaa. Näissä teemoissa kiteytyvät keskeiset mielikuvat, joita aineiston perusteella löytyi sosiaalityötä fiktiivisessä mediassa tarkastelevista tutkimuksista. Tutkimusaineiston perusteella löydetty teemat ovat: sosiaalityön näkymättömyys ja yksiulotteisuus, sosiaalityö symbolina systeemille, sosiaalityö on lastensuojelua ja sosiaalityö naisten työnä.

Sosiaalityön mielikuvat fiktiivisessä mediassa näyttäytyvät pääosin negatiivissävytteisinä, vaikka positiivisiakin luonnehdintoja yksittäisistä tutkimuksista löytyi. Positiiviset kuvaukset liittyvät yleensä hoiva-ammatteihin liitettyihin odotuksiin ja piirteisiin. Negatiivisiin tulkintoihin voi nähdä vaikuttavan sosiaalityön työnkuvan epämääräisyys ja sosiaalityön määrittelyn vaikeus. Sosiaalityön ammatillisen roolin supistuminen mediakuvauksissa vain lastensuojelulliseksi työksi korostuu ja se mielletään helposti sosiaalityön pääasialliseksi työkentäksi. Lastensuojelu kantaa selkeimmin negatiivisia mielikuvia johtuen mahdollisesti tehtävänkuvaa liittyvästä viranomaisvallasta tehdä huostaanottoja. Tämä mahdollisesti on yksi keskeinen tekijä, joka vaikuttaa sosiaalityön mielikuvien negatiivisuuteen. Sosiaalityön mediakuvan tutkimus kaipaa edelleen täydentämistä. Etenkin kotimainen tutkimus aiheesta on olematonta. Tutkielmassa löydetty teemat kertovat siitä, että sosiaalityö tarvitsee enemmän näkyvyyttä niin uutismediassa kuin fiktiivisissä mediateoksissa, kuten elokuvissa ja televisiosarjoissa. Tämä voi olla muuttumassa 2020-luvulla, kun uusia kotimaisia televisiosarjoja luodaan, jotka käsittelevät pääasiallisesti sosiaalityötä, ja näin luovat uusia monitahoisempia mielikuvia sosiaalityöstä.

Avainsanat: sosiaalityö, mediakuva, fiktiivinen media, mielikuva, kirjallisuuskatsaus.

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	4
2 SOSIAALITYÖN MIELIKUVIEN JÄLJILLÄ	6
2.1 Sosiaalityön määrittely	6
2.2 Sosiaalityön julkisuuskuva	8
2.3 Sosiaalityö ja uutismedia	12
2.4 Fiktiivinen media	16
2.5 Mielikuvat sosiaalisena konstruktiona	17
3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	20
3.1 Tutkimuksen tavoite	20
3.2 Kirjallisuuskatsaus tutkimusmenetelmänä	20
3.3 Aineiston kuvaus ja analyysi	21
4 SOSIAALITYÖN MIELIKUVIA FIKTIIVISESSÄ MEDIASSA	25
4.1 Sosiaalityön näkymättömyys ja yksiulotteisuus	25
4.2 Sosiaalityöntekijät symbolina “systemille”	27
4.3 Sosiaalityö on lastensuojelua	30
4.4 Sosiaalityö naisten työnä	33
5 JOHTOPÄÄTÖKSET	35
LÄHTEET	39
LIITTEET	46
Liite 1. Aineistotaulukko	46
TAULUKKO 1 SISÄÄNOTTO- JA POISSULKUKRITEERIT TUTKIMUSAINEISTOLLE	22

1 JOHDANTO

Kandidaatintutkielmassani lähdin selvittämään minkälaisia mielikuvia sosiaalityöntekijöistä ja sosiaalityöstä esiintyy ja luodaan fiktiivisessä mediassa. Media kertoo ja luo narratiiveja, mutta samalla se myös heijastelee vallitsevia mielikuvia ja käsityksiä maailmasta, yhteiskunnastamme ja vallitsevista poliittisista suuntauksista ja arvoista (Esim. Best 1995; Croteau & Hoynes 2014; Hiebert 1999; Zaller 1992). Elämme historiallisesti poikkeuksellista aikakautta, jossa media eri muodoissaan on jatkuvasti läsnä arjessa ja se vaikuttaa mielipiteisiimme ja mielikuviiimme enemmän kuin koskaan (Croteau & Hoynes 2014). Tästä syystä voi mielestäni olettaa, että media muokkaa mielikuvia myös sosiaalityöstä.

Sosiaalityöllä on tutkitusti ollut paljon negatiivisia narratiiveja ja mielikuvia erityisesti uutismediassa (Esim. Aldridge 1990; Ayre 2001; Franklin & Parton 1991; Franklin 1999; LeCroy & Stinson 2004; Warner 2015). Sosiaalityön työnkuva ja merkitys vaikuttaa usein olevan epäselvää ihmisille, jotka eivät monesti ole olleet sosiaalityöntekijän kanssa suoraan missään tekemisissä. Se saattaa näyttäytyä usein epäselvänä jopa muille ammattikunnille, jotka toimivat yhteisössä sosiaalityöntekijöiden kanssa. Tähän voi vaikuttaa sosiaalityön työnkuvaan kuuluva vahva vaitiolovelvollisuus. Työkulttuuriin sosiaalialalla ei ole kuulunut avoin kommunikointi median suuntaan. (Sunnarborg 2007, 11.) Tämä voi ylläpitää median yksipuolisia tai virheellisiä tulkintoja. Tästä syystä sosiaalityön toimijoiden olisi tärkeää tiedostaa sosiaalityön mediakuva, jotta väriä käsityksiä ja mielikuvia voidaan korjata, ja sosiaalityön huonon mediakuvan syitä voidaan tutkia ja parantaa.

Sosiaalityön kuvauksia medioissa ei ole tutkittu järin kattavasti. Sosiaalityön mediatutkimus on keskittynyt pääasiallisesti uutismediaan. (Cordoba 2017, 453–454; Henderson & Franklin 2007, 134–135). Varsinkin fiktiivisen median tutkimusta on kansainvälisestikin hyvin vähän (Henderson & Franklin 2007, 134–135). Suomessa medioiden tutkimus sosiaalityön kentällä on lähes olematonta. Fiktiivistä mediaa sosiaalityön näkökulmasta tarkastelevia suomalaisia tutkimuksia ei ole toistaiseksi vielä

tehty lainkaan. Fiktiivinen media erityisesti on kiinnostava väline mielikuvien luojana, koska fiktio lainaa elementtejä todellisuudesta ja luo niistä uusia narratiiveja (Cohn 2006; Haapala 1984). Tutkielmallani pyrin herättämään kiinnostusta aihetta kohtaan ja rakentamaan yleiskuvaa aiheesta jo tehdystä tutkimuksesta. Tätä kautta pyrin tiivistämään ja vetämään yhteen aiheesta jo olemassa olevaa tietoa.

Mielikuvat ja julkisuuskuvat eivät ole yhdentekeviä sosiaalityölle, sillä ne tutkitusti vaikuttavat suoraan esimerkiksi nuorten kiinnostukseen hakeutua sosiaalialan koulutukseen (Sharma 2015). Mediakuva voi myös olla merkitystä alan arvostukseen ja tätä kautta ammatillisuuden kehittymiseen, ja esimerkiksi palkkauksen kehittymiseen. On myös tärkeää, että jo sosiaalityön opiskelijat ovat tietoisia siitä, minkälaista kuvaa sosiaalityöstä ja sosiaalityöntekijöistä rakennetaan eri medioiden välityksellä, ja kuinka he voivat asemoitua tässä keskustelussa ja vaikuttaa siihen.

Tutkimusaiheen valintaani ja kiinnostukseeni median luomista mielikuvista vaikuttaa osaltaan oma aiempi työhistoriani sanomalehdissä ja media-alalla. Tämän kandidaatin tutkielman aiheen idea lähti siitä arkihavainnosta, että ihmisillä tuntui usein olevan vääriä käsityksiä sosiaalityön työnkuvasta. Monella meistä on hyvä käsitys siitä, minkälaista työtä esimerkiksi lääkärit tai sairaanhoitajat tekevät. Nämä auttamisammatit esiintyvät myös laajasti populaarikulttuurisissa tuotoksissa. Usein ihmisillä myös on jotain omakohtaista kokemusta sairaanhoitajien tai lääkärien asiakkaina. Oma arkikokemukseni on ollut, että sosiaalityön työnkuva taas on usein ihmisille epäselvä ja ymmärrys työn sisällöstä hatara. Tästä huolimatta ihmiset näyttävät usein tietävän sosiaalityön olevan raskasta ja sosiaalityöllä olevan huono kuva mediassa.

Tutkielmani seuraavassa luvussa taustoitan tutkimusaiheeni teoreettisia lähtökohtia. Käsittelen teoriaosuudessa sosiaalityön julkisuuskuvaa ja uutismediakuva tutkimusten valossa, sekä muita tutkimukseni kannalta olennaisia käsitteitä ja viitekehyksiä. Kolmannessa luvussa esittelen tarkemmin tutkimuskysymykseni sekä käyttämäni tutkimusmenetelmät ja tutkimusaineiston. Neljännessä luvussa esittelen tutkimukseni tulokset ja viides luku sisältää tutkimuksen johtopäätökset ja pohdintaosuuden.

2 SOSIAALITYÖN MIELIKUVIEN JÄLJILLÄ

2.1 Sosiaalityön määrittely

Kun puhutaan sosiaalityön mielikuvista ja diskursseista medioissa, on keskeistä määritellä, että mitä sosiaalityöllä oikeastaan tarkoitetaan ja miten sosiaalityö määrittyy ammattina. Yksi haasteellinen tekijä sosiaalityön julkisuuskuvan ja mielikuvien muodostumisessa on ollut ammatin kehittymisestä asti epämääräisyys sosiaalityön keskeisissä tehtävissä ja rooleissa. Tämä ei rajoitu yksin sosiaalityön ulkopuolisiin tahoihin, vaan myös ammatin sisällä määrittely on ollut haastavaa. Tämä johtuu pitkälti sosiaalityön laajasta tehtäväkentästä ja pirstaleisesta teoriapohjasta, joka on omiaan vaikeuttamaan selkeiden teoreettisten määritelmien muodostumista sosiaalityön käsitteelle. (Henttinen 2010, 11.)

Sosiaalityötä on määritelty sen kehityshistorian aikana monella eri tavalla ja monesta eri näkökulmasta. Sosiaalityö on Suomessa profession kehittymisen alkuaikoina nähty vahvasti sosiaalipoliittisena ja sosiaalihuollollisena toimintana. Myöhemmin sosiaalityön määrittelyissä on korostunut enemmän sosiaalityö ammatillisena toimintana, joka perustuu sille ominaisiin ammatillisiin käytäntöihin. (Louhelainen 1985; Toikko 2005.) Varsinkin 80-luvun jälkeen sosiaalityön määritelmässä on noussut keskeiseksi heikommassa asemassa olevien yksilöiden ja yhteisöjen auttaminen (Louhelainen 1985, 55). Auttaminen nousee keskeiseksi tekijäksi myös myöhemmissä määritelmässä. Esimerkiksi Toikko (2005, 213–221) teoksessaan määrittelee historialliseen näkökulmaan nojaten sosiaalityön kahdeksi peruselementiksi ei-materiaalisen ja materiaalisen auttamisen.

Sosiaalityön kehityshistoria Suomessa heijastelee sen kansainvälistä kehityskaarta. Yhdysvalloissa ja Iso-Britanniassa sosiaalityö on ollut alun perin pääasiallisesti naisten tekemää vapaaehtoistyötä, joka on ammatillistunut 20-luvulla ja saavuttanut virallisen professionaalisen aseman 1930-luvulla (Doel 2012, 10–12; Juhila 2006, 14–15; Kananoja ym. 2017; Stuart 2013). Historiallisesti sosiaalityö siis määrittyy vahvasti naisten

tekemänä ja kehittämänä työnä, huonosti palkattuna ammattina, jota tehdään auttamishalusta käsin. Juhila (2006, 14–15) toteaa teoksessaan suomalaisen sosiaalityön kehityksestä, että varsinaista sosiaalista työtä hoitivat yleensä vapaaehtoisina naiset, jotka olivat tottuneet tekemään hyväntekeväisyystyötä. Miehet taas toimivat vaivahoidossa lautakunnissa palkattuina virkamiehinä ja tarkastajina (Emt.).

Sosiaalityön ammatillisuutta ja teoriapohjaa on 30-luvulta kehitetty tietoisesti, eturintamassa Yhdysvalloissa, josta kehitys on sitten levinnyt myöhemmin myös Suomeen. Sosiaalityö on kuitenkin vahvasti kansallista, ja se eroaa riippuen maan sosiaalipoliittisesta mallista ja poliittisesta ilmapiiristä (Juhila 2011, 10). Esimerkiksi Yhdysvalloissa sosiaalityöllä ei ole samanlaista viranomaisasemaa kuin Iso-Britanniassa, tai Pohjoismaissa, vaan sen juuret ovat vahvemmin psykososiaalisessa auttamis- ja tukemistyössä (Doel 2012, 179–180).

Sosiaalihuoltolaissa on luotu sosiaalityön ensimmäisiä virallisia määrittelyjä Suomessa. Se määrittelee sosiaalityön seuraavasti: sosiaalityöllä tarkoitetaan asiakas- ja asiantuntijatyötä, jossa rakennetaan yksilön, perheen tai yhteisön tarpeita vastaava sosiaalisen tuen ja palvelujen kokonaisuus, sovitetaan se yhteen muiden toimijoiden tarjoaman tuen kanssa sekä ohjataan ja seurataan sen toteutumista ja vaikuttavuutta. Sosiaalityö on luonteeltaan muutosta tukevaa työtä, jonka tavoitteena on yhdessä yksilöiden, perheiden ja yhteisöjen kanssa lieventää elämäntilanteen vaikeuksia, vahvistaa yksilöiden ja perheiden omia toimintaedellytyksiä ja osallisuutta sekä edistää yhteisöjen sosiaalista eheyttä. (Sosiaalihuoltolaki 1301/2014, 15§).

Sosiaalityötä määriteltäessä voidaan nähdä, että paikkansa pitävien mielikuvien rakentuminen sosiaalityöstä on haastavaa, sillä sosiaalityö on monikasvoinen ammatti ja tieteenala, jonka teoreettinen pohja on hyvin monialainen. Juhila (2006) ratkaisee määrittelyongelmaa kuvaamalla teoksessaan suomalaista sosiaalityötä sosiaalityöntekijän ja asiakkaan suhteen kautta. Hän tunnistaa neljä suhdemuotoa, jotka Juhilan mukaan rakentavat sosiaalityölle toisistaan eroavia yhteiskunnallisia tehtäviä ja rooleja. Liittämis- ja kontrollisuhteessa sosiaalityöntekijän rooli on kontrolloida ja liittää

asiakas yhteiskunnan valtakulttuuriin. Kumppanuussuhteessa asiakas ja sosiaalityöntekijä toimivat yhdessä kohti asiakkaan muutostarpeita ja tavoitteita. Huolenpitosuhteessa asiakkaan rooliin kuuluu avun ja tuen vastaanottaminen ja sosiaalityöntekijän rooliin sisältyy huolehtia, että asiakkaat saavat tarvitsemansa avun. Vuorovaikutuksessa rakentuvassa suhteessa asiakkaiden ja sosiaalityöntekijöiden roolit vaihtelevat eri institutionaalisissa yhteyksissä ja eri tilanteissa. (Emt., 38–40.)

Sosiaalityön määrittelyn haasteet näyttäytyvät konkreettisesti määritelmien rajaamisen vaikeutena. Laajat määritelmät sosiaalityöstä näyttävät tarkastelevan sitä kaikissa sen osa-alueissa ja merkityksissä, jolloin sosiaalityön ytimen määrittely jää epämääräiseksi ja vaikeaselkoiseksi. Suppeat määritelmät taas keskittyvät vain tietyn osa-alueen käsittelyyn, jolloin määritelmät eivät kuvaa sosiaalityötä tarpeeksi kattavasti. (Henttinen 2010, 14.) Lukuisista määrittelyistä huolimatta, sosiaalityön julkisuuskuvan epämääräisyyden ongelma heijastuu sen määrittelyn vaikeudessa. Sosiaalityön tehtävät ja roolit vaihtelevat instituutiosta ja valtiosta toiseen ja saman tehtävän sisällä niihin voi sisältyä useampia rooleja. Tämä avaa meidät näkemään mahdollisia sosiaalityön julkisuuskuvan haasteita. Se selittää osaltaan vaikeutta luoda sosiaalityöstä kattavaa ja moniulotteista julkisuuskuvaa medioissa.

2.2 Sosiaalityön julkisuuskuva

Tässä osiossa tarkastelen tutkimusten raportoimia yleisiä mielikuvia sosiaalityöstä. Käsittelem uutismedian mielikuvia erikseen seuraavassa luvussa. Yleiset mielikuvat sosiaalityöstä ovat olleet profession muodostumisen alusta asti huolenaiheena johtuen ammattiin sitkeästi liitetyistä negatiivisista käsityksistä (Lecroy & Stinson 2004, 164). Tästä huolimatta, tutkimuksia nimenomaan sosiaalityön yleisestä julkisuuskuvasta tai kansalaisten yleisestä mielikuvasta sosiaalityöstä ei ole tehty kovin laajasti. Suomessa tutkimuksia sosiaalityön yleisistä mielikuvista on vähän, vaikka keskustelua sosiaalityön huonosta julkisuuskuvasta on täälläkin käyty jonkin verran ja kampanjoitakin sen parantamiseksi on tehty. Esimerkiksi Talentia on järjestänyt sosiaalityön julkisuuskuvan parantamiseen liittyvän kampanjan ”Sosiaalitapaus” vuonna 2008, josta Sosiaaliturva-

lehti (2007) teki useamman sivun juttusarjan (Peltonen 2008; Sosiaaliturva 2007, 14). Sosiaalityön julkisuuskuvaa ja yleistä mielikuvaa ammattina on kuitenkin tutkittu Yhdysvalloissa ja Iso-Britanniassa jo 1950-luvulta lähtien (Condie ym. 1978, 47). 2010-luvulle tultaessa julkisuuskuvaan liittyvä tutkimus on kuitenkin lisääntynyt tasaisesti, varsinkin uutismedian luomaa julkisuuskuvaa käsittelevää tutkimusta on tehty lisääntyvässä määrin erityisesti Yhdysvalloissa ja Iso-Britanniassa. Suomessa julkisuuskuvaa sekä myös uutismedian mielikuvia käsitteleviä tutkimuksia löytyy tällä hetkellä pääasiallisesti vain pro gradu -tutkielmista (Esim. Arponen 2012; Degerlund 2015; Hirvelä 2013; Peltola 2008; Ylilammi 2017).

Ensimmäisiä nimenomaisesti sosiaalityön yleisiin mielikuviiin keskittyviä tutkimuksia oli Yhdysvalloissa Condie ym. (1978) tekemä *How the public view social work*. Tutkijat alustivat tutkimustaan perehtymällä 50- ja 60-luvulla tehtyihin eri ammattien mielikuvia kartoittaviin tutkimuksiin, joissa oli myös sosiaalityötä koskevaa tutkimusaineistoa. Tulokset näissä tutkimuksissa osoittivat, että 50-luvun lopulla ihmisten yleinen mielikuva sosiaalityöstä oli epämääräinen ja suhteellisen negatiivinen, ja heille oli epäselvää, että mitä sosiaalityöntekijöiden tehtäviin kuului (Condie ym. 1978, 47; Lecroy & Stinson 2004, 165). Condie ym. (1978) vertasivat tutkimuksensa tuloksia näihin 50-luvun tutkimusten tuloksiin ja heidän tutkimuksensa osoitti, että yleinen mielikuva sosiaalityöstä oli kehittynyt Yhdysvalloissa 20 vuodessa positiivisemmaksi. Ihmisillä oli 70-luvun lopulle tultaessa enemmän tietoa siitä, minkälaisissa eri rooleissa sosiaalityötä esiintyi. (kts. Lecroy & Stinson 2004.) Tutkimuksen tulokset olivat kuitenkin huolestuttavia siinä suhteessa, että vain 6 % vastaajista oli valmis hakemaan apua sosiaalityöntekijältä, eikä sosiaalityöntekijän tunteminen vaikuttanut tähän mielipiteeseen merkittävästi. Tutkijat päättelivät tutkimuksensa tuloksista, että sosiaalityö kärsi 70-luvun lopullakin edelleen arvostuksen puutteesta verrattuna muihin auttamisammatteihin. (Condie ym. 1978, 51–52; Lecroy & Stinson 2004, 165)

Ajan kuluessa sosiaalityön tunnettavuus on varsinkin yhdysvaltalais tutkimuksien perusteella lisääntynyt ja kuva sosiaalityöstä on parantunut. 2000-luvulle tultaessa aiheesta on kehkeytynyt enemmän tutkimusta. Lecroy & Stinson (2004) palaavat aiheeseen laajemmin yhdysvaltalais tutkimuksessaan, jossa kansallisesti edustavalla

otoksella he haastattelivat puhelimitse 386 ihmistä heidän asenteestaan ja uskomuksistaan sosiaalityötä kohtaan. Tutkimuksen tulokset olivat rohkaisevia, sillä ne indikoivat, että pääasiallisesti ihmiset ymmärsivät sosiaalityön ammattia ja tunnistivat monin tavoin sen arvon. Tutkimuksen tulokset osoittivat, että suurin osa vastaajista suhtautui sosiaalityöhön ja sosiaalityöntekijöihin positiivisesti. Tutkimuksessa vain sairaanhoitajat oli arvioitu tärkeydessään korkeammalle kuin sosiaalityöntekijät. (Emt., 167–170.)

2000-luvulla tehtyä tutkimusta sosiaalityön julkisuuskuvasta ei ole määrällisesti paljon, mutta se on huomattavasti kansainvälistynyt viimeisen 20 vuoden aikana ja tutkimuksia on tällä hetkellä esimerkiksi Uudesta-Seelannista ja Nigeriasta. Poiketen hieman aikaisemmin tehdyistä tutkimuksista, 2000-luvulla tehdyt tutkimukset osoittavat, että yleinen kuva sosiaalityöstä ja sosiaalityöntekijöistä on suhteellisen positiivinen (Amadasun 2020; Dennison ym. 2019; Jones ym. 2006; Kagan 2016; Knežević & Butler 2003; Peltonen 2008; Staniforth ym. 2016; Williams ym. 2005). Negatiiviset mielikuvat sosiaalityöstä tutkimuksissa vaikuttavat liittyvän pääasiallisesti työn raskauteen ja huonoon palkkaukseen, sekä epätietoisuuteen sosiaalityön rooleista (Emt.). Osa tutkimustuloksista osoitti, että merkittävä osa vastaajista ei sinänsä suhtautunut sosiaalityöhön negatiivisesti. He eivät kuitenkaan uskoneet, että sosiaalityöntekijät voisivat tarjota heille apua sellaisessa tilanteessa, jossa heillä olisi siihen tarvetta. (Kagan 2016, 336–338; Williams yms. 2005, 65–66.) Israelilainen tutkimus raportoi, että ihmisten yleinen suhtautuminen sosiaalityöhön ja sosiaalityöntekijöihin oli ambivalentti. He eivät kuitenkaan liittäneet sosiaalityöntekijöihin suoraan tutkimuksessa esitettyjä negatiivisia väittämiä. (Kagan 2016, 332–333.)

Ylivoimaisesti yleisin ongelma sosiaalityön julkisuuskuvassa on epäselvyys sosiaalityön tehtävistä ja sosiaalityöntekijän rooleista, joka tuli esiin lähes kaikissa löytämissäni tutkimuksissa (Amadasun 2020; Bolgün & Şahin 2019; Kagan 2016; Knežević & Butler 2003; Jones ym. 2006; Peltonen 2008; Staniforth ym. 2016; Williams ym. 2005). Myös epäselvyyttä sosiaalityön koulutus pohjasta esiintyi tutkimuksissa (esim. Amadasun 2020; Bolgün & Şahin 2019; Dennison ym. 2007; Peltonen 2008). Vain Uudessa-Seelannissa tehty tutkimus raportoi, että ihmiset olivat suhteellisen hyvin perillä

sosiaalityön tehtävistä ja rooleista (Staniforth ym. 2016, 55). Epätietoisuus ja ymmärryksen puute sosiaalityön ammatillisesta roolista korostui erityisen vahvasti tutkimuksissa (esim. Amadasun 2020; Bolgün & Şahin 2019; Kagan 2016), jotka oli tehty kehittyvissä maissa tai maissa, joissa sosiaalityön professionalisoituminen ei ole historiallisesti vielä kovin pitkällä. Epätietoisuutta kuitenkin esiintyi myös niissä länsimaalaisissa tutkimuksissa, joissa sosiaalityön ammatillistuminen on jo pitkällä. Nigeriassa tehdyssä tutkimuksessa huomattiin, että ihmisillä ei ollut tietoa siitä, mitä “sosiaalityö” ammattinimikkeenä on, mutta he tunnustivat kyllä sosiaalityön tehtäviä ja rooleja yhteisössään. Tämä epätietoisuus sosiaalityön käsitteestä ei kuitenkaan vaikuttanut tutkimuksessa negatiivisesti mielikuviin sosiaalityöstä, vaan ihmisten suhtautuminen sosiaalityöhön oli pääasiallisesti positiivinen ja he uskoivat, että sosiaalityöllä on vaikutusta yhteiskunnan kehittämässä. (Amadasun 2020, 10–13.)

Sosiaalityön mielikuvia tai julkisuuskuvaa käsittelevää kotimaista tutkimusta löytyi vain Peltolan (2008) pro gradu -tutkielma, joka käsittelee lukiolaisten mielikuvia sosiaalityöstä kehyskertomusten kautta tarkasteltuna. Tutkimuksen tulokset yhtyvät varsin pitkälti muiden kansainvälisten tutkimusten tuloksiin. Lukiolaiset näkivät sosiaalityön raskaana, huonosti palkattuna naisten alana, jota kuvailtiin pääasiallisesti sosiaalitoimistossa tehtäväksi perussosiaalityöksi. Suomalaisten lukiolaisten keskuudessa sosiaalityön laaja toimintakenttä oli tuntematon ja kuva sosiaalityöstä rajoittunut ja yksipuolinen. Sosiaalityöhön liitettiin positiivisia arvoja kuten auttaminen ja ihmisläheisyys, tarinoissa ei tullut ollenkaan esille sosiaalityön viranomaispuoli. (Emt., 54–55.)

Sosiaalityön yleiset mielikuvat 2000-luvulla näyttävät siis kehittyneen positiivisempaan suuntaan aikaisemmista tutkimuksista. Näyttäisikin siltä, että yleinen käsitys sosiaalityön huonosta julkisuuskuvasta tulee osaksi ammatin ymmärryksen epämääräisyydestä, mutta ennen kaikkea siihen vaikuttanee eniten uutismedian välittämä julkisuuskuva. Sosiaalityöllä on ollut uutismediassa paikoitellen varsin negatiivinen leima. Käsittelen seuraavaksi tarkemmin sosiaalityön mielikuvia ja julkisuuskuvaa uutismedian näkökulmasta.

2.3 Sosiaalityö ja uutismedia

Sosiaalityön huono kuva uutismediassa on käsite, joka on pysynyt sitkeästi pinnalla vuosikymmeniä. Aiheesta on kirjoitettu jo ainakin 50-luvulta lähtien englanninkielisessä kirjallisuudessa ja yhdysvaltalaisissa ja brittiläisissä tutkimuksissa. (esim. Aldridge 1990; Ayre 2001; Franklin & Parton 1991; Franklin 1999; LeCroy & Stinson 2004; Warner, 2015). Suuri osa näistä kirjoituksista käsittelee pääasiallisesti Iso-Britannian mediakuvaa sosiaalityöstä (kts. Aldridge 1990; Ayre 2001; Franklin & Parton 1991). Brittiläinen sosiaalityö on kohdannut 70-, 80- ja 90-luvulla useampia suuria uutiskohuja lastensuojelullisissa kriisitilanteissa menehtyneistä lapsista ja uutismedian vahvaa arvostelua sosiaalityön toiminnasta näissä tapauksissa (Ayre 2001; Franklin & Parton 1991). Uutismedian ja sosiaalityön suhde on kärjistynyt näiden uutiskohujen myötä, ja ne ovat luoneet sosiaalityön toimijoissa vahvaa epäluottamusta uutismediaa kohtaan (Aldridge 1999, 111–112; Ayre 2001). Tämä on johtanut mediahiljaisuuteen ja haastattelujen välttelyyn sosiaalityön toimijoiden puolelta, koska he ovat pelänneet syyllistävää ja negatiivista uutisointia (Ayre 2001, 887–891). Nämä uutiskohut ovat myös vaikuttaneet Iso-Britannian sosiaalipolitiikkaan ja varsinkin lastensuojeluun tehtyihin linjauksiin, sekä yleiseen kuvaan sosiaalityöstä, erityisesti mielikuviin lastensuojelusta (Ayre 2001, 892–893).

Uutismedian mielikuvia tarkastelevia tutkimuksia on tehty myös muissa englanninkielisissä maissa, kuten Australiassa ja Yhdysvalloissa (esim. Cordoba 2017; Houston & Hughes 2019; Misener & Reid 2001; Zugazaga ym. 2006). Muutamia tutkimuksia löytyy myös Ruotsista (esim. Blomberg 2019; Sjöström & Öhman 2018), jossa on myös Iso-Britannian tavoin ollut muutamia suurempia uutiskohuja traagisista lastensuojelullisista tapauksista (Blomberg 2019, 230–231). 2000-luvulle tultaessa muutakin kansainvälistä tutkimusta sosiaalityön mediakuvasta on tuotettu (esim. Kononenko ym. 2020). Kotimaiset tutkimukset uutismediakuvasta näyttävät toistaiseksi rajoittuvan pro gradu -tutkielmiin. Aihe kuitenkin näyttää olevan nousemassa Suomessakin kiinnostuksen kohteeksi, sillä aihetta käsittelevien pro gradu -tutkielmien

määrä on lisääntynyt 2010-luvulle tultaessa. Uutismedian suhtautumisesta sosiaalityöhön on kuitenkin Suomessakin kirjoitettu (esim. Sunnarborg 2007).

Tutkimustulokset uutismedian mielikuvista sosiaalityöstä eivät ole olleet yksiselitteisiä. Huolimatta kasvavasta kiinnostuksesta, tutkimus aiheesta on edelleen varsin vähäistä ja se on keskittynyt lähes poikkeuksetta tutkimaan sanomalehtien uutiskuvaa. Tutkimusta esimerkiksi television välittämästä uutismediasta ei ole tehty. Tämä saattaa osaksi johtua siitä, että television uutislähetystä on vaikeampi tutkimustarkoituksessa saada käsiin ja käsitellä. (Cordoba 2017, 453–454,)

2000-luvulla tehtyjen sosiaalityön uutismediakuva tutkivien tutkimusten (esim. Blomberg 2019; Cordoba 2017; Houston & Hughes 2019; Iarskaia-Smirnova ym. 2020; Misener & Reid 2001; Sjöström & Öhman 2018) pohjalta uutismedian kuva sosiaalityöstä ei välttämättä ole yksiselitteisen negatiivinen, kuten ammatillisessa yhteisössä on perinteisesti ajateltu (esim. Franklin & Parton 1991, 2001; Mendes 2001; Zugazaga ym. 2006). Australialaistutkimuksessa (Cordoba 2017) käy ilmi, että australialaisen uutismedian kuva sosiaalityöstä ei ole niinkään negatiivinen vaan enemmänkin uutisointi sosiaalityöstä on poissaolevaa. Tutkimuksen mukaan silloin kun sosiaalityöstä uutisoidaan, muodostuu siitä kuva hyvin monipuolisena ammattina monipuolisine toimintaympäristöineen, jossa työntekijöiden demografinen vaihtelu on myös monipuolista. (Emt. 455–457.)

Misener ja Reid (2001, 198–200) tutkivat sosiaalityön mediakuva Yhdysvalloissa ja Iso-Britanniassa ja raportoivat, että uutismedian raportointi sosiaalityöstä oli Yhdysvalloissa pääosin positiivista, kun taas Iso-Britanniassa uutisointi oli pitkälti negatiivista. Tutkijat selittivät tulosta sillä, että Yhdysvalloissa sosiaalityöntekijät nähtiin useammin auttavina asiantuntijoina ja erilaisten ohjelmien kehittäjinä. Yhdysvalloissa myös keskityttiin uutisoimaan äärimmäisiä kaltoinkohtelutapauksia, joissa keskityttiin kohdistamaan huomio ja syytökset kaltoinkohtelijaan, ei ammattilaisiin. (Emt.) Yhdysvaltojen sosiaalityön pienempi rooli julkisella sektorilla myös mahdollisesti vaikuttaa erilaiseen käsittelyyn mediassa, äärimmäisiä tapauksia ei yhtä helposti kenties nähdä rakenteellisina ongelmina.

Ruotsalaisen tutkimuksen (Blomberg 2019) mukaan sosiaalityötä käsittelevässä uutisoinnissa dominoivat uutiset sosiaalityön kriisiytymisestä ja siitä, kuinka sosiaalityö ei onnistu jatkotoimenpiteissään lasten kaltoinkohtelutapauksissa sekä ammatin raskaasta työkuormasta, joka vaikuttaa siihen, että laissa määrättyjä toimenpiteitä ei aina saada tehtyä. Huolimatta negatiivisista uutisaiheista, ruotsalaisessa mediassa negatiivinen uutisointi ei keskity yksittäisten sosiaalityöntekijöiden syyttelyyn, vaan ruotsalainen uutismedia käsittelee ongelmia yleensä rakenteellisina ja sosiaalipolitiikasta lähtöisin olevina. Usein yksittäisiä sosiaalityöntekijöitä kuvataan suhteellisen positiivisesti ahkerina ja vastuuntuntoisina. (Emt., 237–243.)

Suomalaista tutkimusta aiheesta on tehty pro gradu –tutkielmissa (esim. Arponen 2012; Degerlund 2015; Hirvelä 2013; Ylilampi 2017) joista kaikki löytämäni työt käsittelevät sanomalehtiuutisointia sosiaalityöstä tai lastensuojelusta. Tuloksissa on yhteneväisyyksiä varsinkin Blombergin (2019) tutkimuksen tuloksien kanssa. Hirvelän (2013) tutkimus analysoi diskurssianalyysin keinoin Helsingin Sanomien vuoden 2010 lehtiartikkeleita, jotka käsittelevät sosiaalityötä. Tutkija tunnistaa tutkimuksessa eri tulkintarepertuaareja, joista vahvimmin nousevat tekemättömyyden tulkintarepertuaari, jossa sosiaalityöntekijältä ei saa apua, vaikka sitä pyytäisi, sekä vallankäyttäjän tulkintarepertuaari, jossa sosiaalityöntekijällä on valta päättää palvelunkäyttäjän elämästä jopa ilman hänen omaa suostumustaan. Tekemättömyyttä perustellaan tutkimuksessa usein resurssipuutteella. (Emt., 35–48.) Tutkimuksesta voi mielestäni tulkita, että negatiiviset uutisoinnit sosiaalityöstä nähdään uutismediassa usein järjestelmän tai laajemman sosiaalipoliittisen epäkohdan kontekstissa.

Arponen (2012) puolestaan käsittelee sosiaalityön julkisuuskuvaa tulkitsemalla kehysanalyysin avulla 121 Helsingin Sanomien artikkelia sosiaalityöstä, lastensuojelusta ja toimeentulotuesta. Hän löytää niitä neljä; reunaehtojen, puutteen, työn sujumisen ja kiistan kehykset. Näistä kolme ensimmäistä hallitsee uutisointia eniten, vahvimmin korostuen reunaehtojen ja puutteen kehykset, jotka antavat sosiaalityöstä puutteellisen ja tehottoman kuvan. Reunaehtojen kehyksen sisälle menevä uutisointi kuitenkin syyttää tilanteesta suurempia rakenteita, kun taas puutteen kehyksen sisälle menevät uutisoinnit kohdistuvat suoraan sosiaalityön käytäntöihin. (Emt., 79–103.) Tutkimus

tunnistaa myös neutraaleja ja myönteisiä kuvauksia sosiaalityöstä, mutta tulokset osoittavat, että negatiivista uutisointia on enemmän (Emt., 109–110). Tässäkin tutkimuksessa huomionarvoista on mielestäni se, että negatiivisessa uutisoinnissa suurempi painotus oli rakenteiden epäkohtiin keskittyvässä uutisoinnissa, kuin sosiaalityön toiminnan syyttelyllä.

Uutismedian julkisuuskuva sosiaalityöstä näyttää piirtyvän yleistä julkisuuskuvaa negatiivisemmaksi. Mielikuvat eivät kuitenkaan ole tutkimusten perusteella yksiselitteisesti negatiivisia, vaan usein uutismedia käsittelee sosiaalityön epäonnistumisia rakenteellisina ongelmina (esim. Arponen 2012; Blomberg 2019; Hirvelä 2013; Iarskaia-Smirnova ym. 2020). Vahvimmin tämä näkyy pohjoismaisissa tutkimuksissa. Selkeästi sosiaalityön uutiskuvaan vaikuttaa paljon yhteiskunnan uutismediakulttuuri, sekä tapa uutisoida äärimmäisistä tapauksista, mutta myös yhteiskunnan järjestelmä ja varsinkin suhde julkiseen sektoriin. Iso-Britannian negatiiviseen uutisointiin on vaikuttanut uutiskohujen lisäksi myös vahvojen uusliberalististen ja uusien julkishallinnollisten aatteiden nousu (Ayre 2001, 888–889), joka ei ole ollut esimerkiksi osa suomalaista politiikan kenttää yhtä väkevästi.

Tutkimusten yleisestä katsauksesta voidaan löytää yhteneväisyyksiä esimerkiksi lastensuojeluun liittyvän uutisoinnin pääasiallisella negatiivisuudella (Ayre 2001, Stanfield & Beddoe 2013, 41). Aldrige (1999) huomauttaa, että sanomalehdillä on vahva kiinnostus uutisoida perheisiin ja perhepolitiikkaan liittyvistä aiheista, koska markkinallisesti sanomalehdet ovat ennen kaikkea kiinnostuneita perheiden talouksista, mikä voi osaltaan selittää suurempaa kiinnostusta lastensuojeluun liittyvästä uutisoinnista, kuin muusta sosiaalityöstä (Emt., 123–127). Monissa tutkimuksissa uutisointi sosiaalityöstä on usein yksipuolista ja negatiivisiin ja traagisiin tapauksiin keskittyvää. Samalla kuitenkin suurimmasta osasta tutkimuksia välittyy positiivisia kuvauksia yksittäisistä sosiaalityöntekijöistä, jotka uutismedia vaikuttaa tulkitsevan olevan puun ja kuoren välissä omien työn arvojen ja järjestelmän rajallisten mahdollisuuksien kanssa.

2.4 Fiktiivinen media

Sosiaalityötä on tutkittu hyvin vähän fiktiivisen median teoksissa. Jotta voimme ymmärtää miksi on tärkeää tutkia sosiaalityötä myös fiktiivisen median näkökulmasta, on hyvä ymmärtää, että miten media ja fiktio käsitteinä määritellään.

Media on moniulotteinen käsite, joka usein puhekielessä kääntyy tarkoittamaan jotain tiettyä median osa-aluetta. Media sanana tulee latinasta ja on monikko sanalle medium, joka tarkoittaa välittäjää, välissä tai keskellä olevaa (Ridell & Väliaho 2006, 16–17). Yleisimmin kun puhutaan mediasta, viitataan joukkotiedostusvälineisiin tai niin sanottuun massamediaan (Halonen 2006, 218). Sillä voidaan myös viitata itse viestintävälineisiin, kuten sanomalehti, televisio, kirja jne. tai tiettyyn viestimuotoon, kuten kuva, ääni, teksti (Ridell ym. 2006, 16).

Media voidaan määritellä joko suppeasti tai laajasti. Laajimman määritelmän mukaan mediaa on kaikki, mikä toimii välittäjänä ihmisten kesken, kuten esimerkiksi raha. Suppean määritelmän mukaan mediaksi voidaan luokitella vain tekniset järjestelmät, jotka korvaavat ihmisten välisen suoran välityksen, koska ihmisten välinen kommunikaatio kaikissa muodoissa on aina kulttuurillisten ja symbolisten viestien välittämistä, jossa media on kaikki se, mikä korvaa ihmisten välisen suoran vuorovaikutuksen. (Förnäs 1998, 33; Halonen 2006, 210–227). Suoran ja medioituneen viestinnän rajaa on kuitenkin todellisuudessa vaikeaa vetää, koska kasvokkainkin viestintä tapahtuu ääni- ja valoaltojen välittämänä (Förnäs 1998, 33).

Olen erottanut tutkimuksessani toisistaan uutismedian, jolla viitataan joukkotiedotusvälineisiin ja niiden mediasisältöihin, sekä fiktiivisen median, jolla viitataan pääosin viihdetarkoitukseen luotuihin mediasisältöihin, jotka eivät pyri tiedottamaan todellisuuden tapahtumia ja ole suoraan sidoksissa niihin, toisin kuin uutismedia, vaan kertomaan tarinoita. Fiktio ja ei-fiktio raja ei kuitenkaan ole usein selkeä. Monesti uutismedia saattaa sisältää fiktiivisiä elementtejä, ja toisaalta fiktiivinen media käyttää kertomuksia, jotka perustuvat tositahtumiin tai käyttävät elementtejä todellisuudesta.

Haapala (1984, 40–42) määrittelee fiktioksi asiat, joita ei kuulu ymmärtää todellisiksi. Kirjallisuudentutkimuksessa tyypillisesti fiktio määritellään ei-referentiaalisten eli fiktiivisten tapahtumien ketjuna, kun taas historialliset tapahtumat ovat referentiaalisia (Rimmon-Kenan 1999, 8). Puhekielessä yleensä ajattelemme fiktiota mielikuvitukseen perustuvana, jolla ei ole todellisuuspohjaa. Kaunokirjallisuudessa fiktion määritelmä nähdään moniulotteisena (Cohn 2006, 20–23). Ei-referentiaalisuudella tarkoitetaan sitä, että kertomus tai tapahtuma ei ole sidottu viittaamaan todellisuuteen (Emt.). Fiktio kuitenkin voi viitata todellisuuteen, vaikka sen tapahtumat eivät ole reaali maailmaan sidottuja. Fiktiossa ympäristöt ja henkilöt voivat perustua tosielämään, eikä fiktiivinen tarkoita, että tapahtumat tai henkilöt olisivat välttämättä keksittyjä. (Haapala 1984, 40–42.) Tietyt koulukunnat ajattelevat, että kaikki kaunokirjallisuus on fiktiota, omaelämäkertoja myöten, jos niiden kerronta on ei-referentiaalista ja niissä käytetään fiktion keinoja leikitellä kertomuksen järjestyksellä ja aikarakenteella, vaikka tarinat perustuisivatkin tositapahtumiin (Cohn 2006, 132–138).

Fiktiivinen media käsitteenä ei esiinny suoraan tutkimuskirjallisuudessa. Käytän sitä tutkimuksessani viittaamaan ei-referentiaalisiin mediasisältöihin, jotka kertovat tarinoita, joiden tapahtumat eivät ole reaali maailmaan sidottuja. Yleisemmin käytetty termi voisi olla viihdemedia, jossa pyritään luomaan viihteellisiä tarinoita ja tapahtumia. Koska viihdemedian sisälle voidaan kuitenkin ajatella myös esimerkiksi tosi-tv niin koen, että fiktiivisen käsite kuvaa paremmin sitä mediaa, mitä olen kiinnostunut tarkastelemaan. Mediavälineeksi fiktiivisessä mediassa voi nähdä minkä tahansa radiosta kaunokirjallisuuteen. Tutkimusaineistossani on käsitelty kuitenkin yksinomaan elokuvia ja televisiosarjoja, koska vain niistä on toistaiseksi tehty tutkimusta aiheesta.

2.5 Mielikuvat sosiaalisena konstruktiona

Tutkielmassani tarkastelen fiktiivisen median tutkimusaineistoani ja tutkimuskysymystäni sosiaalisen konstruktioismin viitekehyksestä. Sosiaalisen konstruktioismin alle voidaan lukea useita eri tutkimussuuntauksia, joiden yhdistävänä näkökulmana on ajatus käsitteiden ja tiedon sosiaalisesta rakentumisesta (Burr 2015, 1).

Käyttämämme kategoriat ja käsitteet ja tapamme ylipäänsä ymmärtää maailmaa ovat aina historiallisesti ja kulttuurisesti suhteellisia. Ne voidaan nähdä rakentuneen tietyn historian ajanjakson ja kulttuurin tuotteiksi, joihin on vaikuttanut tietyt aikaan ja paikkaan sidotut sosiaaliset ja taloudelliset järjestelyt. (Burr 2015, 4.)

Sosiaalinen konstruktionismi näkee ympäröivän todellisuuden rakentuvan sosiaalisten prosessien, sosiaalisten suhteiden ja vuorovaikutuksen kautta (Berger & Luckmann 1994; Burr 2015, 4–5). Tästä syystä sosiaalisen konstruktionismin sisällä olevat tutkimussuuntaukset ovat olleet erityisen kiinnostuneita kielestä, sillä se on keskeinen vuorovaikutuskeino ihmisten välillä (Burr 2015, 4–5). Sosiaalisen konstruktionismin mukaan ymmärryksemme maailmasta ei rakennu irrallisesta objektiivisesta todellisuudesta, vaan vuorovaikutuksesta ihmisten välillä. Niin mennyt kuin nykyinen vuorovaikutus on rakentanut puitteet käsitteille ja mielikuville, jotka ovat kulttuurissamme ja ajassamme. Näillä kulttuurissamme rakentuneilla mielikuvilla rakennamme käsityksiämme ympäröivästä todellisuudesta. Kieli on siis yksi pääasiallinen keino, jolla rakennamme sosiaalisia ja psykologisia maailmojamme. (Burr 2015, 10.)

Tutkimuksessani perustan fiktiivisen median luomien mielikuvien merkityksen sosiaalityölle nimenomaan tähän näkemykseen mielikuvien ja käsitteiden rakentumisesta sosiaalisesti. Oletan sosiaalisen konstruktionismin ajatuksiin nojaten, että ne heijastavat ja käsittelevät kulttuureissa ja ajassa vallitsevia konstruktioita sosiaalityöstä ja sosiaalityöntekijöistä, sekä myös rakentavat näitä konstruktioita. Kuten on todettu aiemmassa kappaleessa, jossa käsittelin median määrittelyä, laajasti ymmärrettynä media on mitä tahansa, mikä välittää kommunikaatiota ihmisten välillä (Förnäs 1998, 33; Halonen 2006, 210–227). Sosiaalisen konstruktionismin näkökulmasta kommunikaation välineiden, kuten television tai sanomalehtien, voi nähdä välittävän myös yhteiskuntaa itseään (Matheson 2005, 3–4).

Tarkastelemalla fiktiivisen median teoksissa esiintyviä erilaisia tekstejä, pääsemme käsiksi tekstien tuottamiin mielikuviin ja merkityksiin. Elokuviissa henkilöhahmojen dialogi- ja monologitekstien lisäksi myös kuva nähdään tekstinä. Näistä teksteistä

voimme analysoida diskursseja, joita elokuvissa sosiaalityöstä heijastuu. (Talbot 2007, 9–10.) Nämä diskurssit kertovat ja heijastavat meille sosiaalityöstä rakentuneita mielikuvia, mutta myös rakentavat niitä omalta osaltaan osaksi narratiiveja, joita yhteiskunnassamme ylläpidetään sosiaalityöstä.

Diskurssien tutkimus on sosiaalisen konstruktionismin tutkimussuuntauksen sisällä ollut vahvasti esillä ja se on vahvasti mukana varsinkin mediatutkimuksessa, jossa pääasiallinen tutkimuksen kohde on medioiden tuottamat erilaiset tekstit ja niiden analysointi (Matheson 2005, 2–12; Talbot 2007, 10). Diskurssit eivät niinkään tutki kielen rakennetta, vaan kieltä sosiaalisena toimintana (Matheson 2005, 7–8). Vahvasti diskurssianalyysin kehitykseen vaikuttaneen Michel Foucault'n mukaan tekstejä ei tulisi tutkia dokumentteina, jotka kertovat jostain, vaan ymmärtää ne diskursseina, jotka ovat osa vallan ja identiteetin vuorovaikutusten verkostoa (Foucault 1989, 1991 ref. Matheson 2005, 9). Fiktiivisen median tekstien tutkimusten kautta pääsemme siis käsiksi diskursseihin, joita sosiaalityöstä tutkituissa mediateoksissa vallitsee. Näitä diskursseja tarkastelemalla saamme tietoa kulttuurissamme ja ajassamme vallitsevista käsityksistä ja mielikuvista sosiaalityöstä ja sosiaalityöntekijöistä.

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

3.1 Tutkimuksen tavoite

Tässä kandidaatintutkielmassa tavoitteena on tutkia laadullisen kirjallisuuskatsauksen avulla sosiaalityön ja sosiaalityöntekijöiden kuvauksia fiktiivisessä mediassa. Tutkimus on toteutettu analysoimalla aiempia tutkimuksia aiheesta. Tämän avulla pyrin löytämään vastauksen seuraavaan tutkimuskysymykseeni: millaisia kuvauksia sosiaalityöstä ja sosiaalityöntekijöistä luodaan fiktiivisessä mediassa?

3.2 Kirjallisuuskatsaus tutkimusmenetelmänä

Tutkimusmenetelmänä kandidaatintutkielmassani käytin laadullista kirjallisuuskatsausta eli review-tutkimusta, jossa tarkoituksena on tarkastella jo olemassa olevaa empiiristä tutkimusaineistoa ja luoda aineiston analyysin pohjalta yleiskuva tutkimuksen kohteesta eli synteesi. Sen tarkoitus on tiivistää olemassa olevaa tieteellistä tietoa ja tuoda laajasta tietomäärästä esiin olennaisin. (Kallio 2006, 19–21.) Laadulliselle kirjallisuuskatsaukselle on luonteenomaista syklimäisyys. Tutkimusprosessi voidaan jakaa viiteen vaiheeseen: tutkimusongelman määrittelyyn, aineiston kokoamiseen, aineiston analyysiin, aineiston synteesiin ja argumentaation rakentamiseen. Todellisuudessa nämä vaiheet eivät tutkimusprosessissa kulje välttämättä kronologisesti. Vaiheilla pyritään kuvaamaan sitä, kuinka tutkimuksen teko ei ole lineaarinen prosessi, vaan tutkimus etenee spiraalimaisena ja tutkimusvaiheisiin palataan aina sykleittäin uudelleen. (Kallio 2006, 21–24.)

Tutkielmani lähestymistapaa voi luonnehtia integratiiviseksi kirjallisuuskatsaukseksi. Siinä pyritään raportoimaan tiedonkeruun vaiheet ja analyysi, joka mahdollistaa sen, että kirjallisuuskatsaus on toistettavissa. Integratiivisen kirjallisuuskatsauksen perusideana on rakentaa uutta tutkimustietoa vanhan päälle, jolloin muodostuu synteesi, joka luo uutta tietoa aiheesta. Aineistoa analysoidaan aina tietyn näkökulma kautta. Integratiivinen kirjallisuuskatsaus on erityisen hyvä työkalu, kun halutaan

tarkastella tutkittavaa ilmiötä monipuolisesti ja laajasti. (Torraco 2005, 360–364.) Tässä tutkimuksessa tarkastelen fiktiivisen median luomia mielikuvia sosiaalityöstä ja sosiaalityöntekijöistä nojaten aiempiin tutkimuksiin sosiaalityön julkisuuskuvasta ja kuvasta uutismediassa.

3.3 Aineiston kuvaus ja analyysi

Kirjallisuuskatsaukseni koostuu seitsemästä tieteellisestä, vertaisarvioidusta tutkimusartikkelista, joissa on tutkittu sosiaalityötä elokuvissa tai televisiosarjoissa, sekä näiden mediavälineiden muodostamia mielikuvia sosiaalityöstä ja sosiaalityöntekijöistä. (Kts. liite 1.) Tutkimusartikkelit ovat kaikki kansainvälisiä tutkimuksia, sillä kotimaisia tutkimuksia aiheesta ei löytynyt. Tutkimuksista neljä on yhdysvaltalaisia, kaksi brittiläistä ja yksi kiinalainen tutkimus. Kaikki seitsemän artikkelia ovat empiirisiä laadullisia tutkimuksia. Yksi tutkimusartikkeli raportoi tutkimuksessaan käyttäneensä myös määrällistä tutkimusmenetelmää laadullisen rinnalla. Tutkimusaineiston tarkempi kuvaus löytyy aineistotaulukkona liitteistä.

Aloitin aineiston etsimisen syyskuussa 2020. Käytin Andor- ja Finna-tietokantoja pääasiallisina hakuvälineinä. Tein alussa hakuja Google Scholariin hakusanoilla “social work” AND media* kartoittaakseni, että minkälaista tutkimusta aiheesta on ylipäänsä tehty. Kävin manuaalisesti läpi noin 20 000 hakutulosta näillä hakusanoilla. Luin tiivistelmän niistä, jotka olivat aiheeseeni jollain tavalla liittyviä empiirisiä tutkimusartikkeleita tai väitöskirjoja.

Kun olin muodostanut tutkimusaiheesta tehdystä tutkimuksesta kattavamman yleiskuvan, tarkensin tutkimuskysymystäni sekä hakukriteerejäni ja rajasin hakusanoilla tehtyjä hakuja. Kokeilin eri hakusanayhdistelmiä Andorin ja Finnan kautta, kuten social work AND film tai “portrayal of social work”; “portrayal of social work AND media; “social work” AND popular culture; social work in media; media image AND social work; social work in film; social work AND news media; public perception AND social work, sosiaalityö* AND media*, sosiaalityö AND populaarikulttuuri, sosiaalityö AND elokuva,

sosiaalityö AND kuva, sosiaalityö AND mielikuva. Valitsin tutkimusaineistooni ne artikkelit, jotka olivat vertaisarvioituja. Koska aineistoa aiheesta ei ollut yltäkyläisesti, en rajoittanut hakuvaiheessa aineiston julkaisuvuosia. Muutama tutkimusaineisto löytyi myös teoriaosuuden kirjallisuusaineistoja hyödyntämällä. Valitsin tutkielmani aineiston alla olevan taulukon mukaisilla sisäänotto- ja poissulkukriteereillä.

Taulukko 1 Sisäänotto- ja poissulkukriteerit tutkimusaineistolle

Sisäänottokriteeri	Poissulkukriteeri
Vertaisarvioitu	Ei vertaisarvioitu
Tukee tutkimuskysymystä	Ei tue tutkimuskysymystä
Ilmainen	Maksullinen
Kieli englanti tai suomi	Muut kielet
Empiirinen	Ei empiirinen
Vuonna 2000 ja sen jälkeen julkaistu	Ennen vuotta 2000 julkaistu

Analysoin aineistoni soveltamalla induktiivista, aineistolähtöistä laadullista sisällönanalyysia. Tuomi ja Sarajärvi (2018, 79–80) kirjoittavat teoksessaan, että aineistolähtöisessä sisällönanalyysissa aineiston analyysia ei ohjaa teoria toisin kuin teorialähtöisessä sisällönanalyysissa. Aineistolähtöiseen analyysiin voidaan kuitenkin soveltaa monenlaisia teoreettisia lähtökohtia. Analyysiyksiköt valitaan aineistolähtöisessä sisällönanalyysissa aineistosta tutkimuskysymyksen pohjalta ja tutkimuksen tarkoituksen mukaisesti. (Emt.) Analyysimenetelmänä tutkielmassani hyödynsin laadullisen tutkimuksen sisällönanalyysissa yleisimmin käytettyä teemoittelua, jossa keskeistä on tutkimuksen kannalta olennaisten teemojen löytäminen tutkittavista teksteistä. Teemoittelulla pyritään aineiston pelkistämiseen. Teemoittelussa olennaista on teorian ja aineiston vuorovaikutus ja vuoropuhelu. Teemat erotellaan aineiston teksteistä koodaamalla, jota yleisesti käytetään teemoittelun yhteydessä analyysityökaluna. (Eskola & Suoranta, 2014, 126–129; Tuomi & Sarajärvi 2018, 78–79.)

Eskolan ja Suorannan (2014, 126) mukaan teemoittelussa tekstimassasta on ensin pyrittävä löytämään ja erottelemaan tutkimusongelman kannalta olennaiset aiheet. Aloitin aineistoni sisällönanalyysin koodaamalla ensin tekstimassasta tutkimuskysymyksen kannalta keskeiset asiat alleviivaamalla ne. Tämän jälkeen luin alleviivaamani kohdat uudestaan. Pyrin löytämään tekstistä yleisluontoisia tekijöitä, joilla olisi mahdollista vastata tutkimuskysymykseeni, ja joiden avulla pystyisin järjestelemään tekstien merkityssisältöjä. Hahmottelin alleviivattujen tekstien perusteella neljä yleisluontoista ryhmää: sosiaalityöntekijän piirteet, sosiaalityön roolit, muut kuvaavat tekijät sekä yleinen kuva. Koodasin nämä ryhmät alleviivaamalla tekstejä kullekin eri ryhmälle osoitetulla värillä. Tämän jälkeen muodostin näistä ryhmistä ja tutkimusartikkeleista word -tiedostoon yksinkertaisen taulukon, johon sijoitin omalle rivilleen jokaisen tutkimusartikkelin ja neljään eri kolumniin löytämäni ryhmät. Näihin kolumneihin jaottelin alleviivatut tekstit kunkin ryhmän alle.

Tarkastelin taulukkoon muodostuneita lauseita ja sitaatteja, ja analysoin näiden avulla artikkeleista löytyviä yhdistäviä merkityssisältöjä. Kokosin ja ryhmittelin samankaltaisia merkityssisältöjä yhteen ja etsin niille yhteisiä nimittäjiä. Tämän jälkeen tarkastelin näitä ryhmittelyjä ja pyrin pelkistämään niiden sisältöjä ja tunnistamaan pelkistämisen avulla niistä esiin nousevia teemoja. Eskola ja Suoranta (2014, 126–130) puhuvat teemoittelun yhteydessä sitaattien poimimisesta, joiden avulla voidaan aineistosta pelkistää tiivistettyjä kertomuksia. Tämä analyysitapa liikkuu teemoittelun ja tyypittelyn rajapinnalla. Sisällönanalyysini voidaan myös nähdä siis sisältävän tyypittelyä, jossa olen jatkanut analyysia pidemmälle ja rakentanut löydetyistä sitaateista ja lauseista ryhmiä, jotka sisältävät samankaltaisia tarinoita. (Emt., 129–131.)

Olen pyrkinyt sisällönanalyysissäni tiedostamaan oman tutkijapositioni ja hyödyntämään sen tiedostamista aineiston tulkintavaiheessa. Laadulliseen tutkimukseen kuuluu kuitenkin aina tietynlainen tulkinnallisuus, joka tulee ottaa myös huomioon tutkielmani tuloksissa. Eskolan ja Suorannan (2014, 105) mukaan laadullisessa tutkimuksessa tulkintojen tekemiseen ei ole olemassa muodollisia ohjeita. Tulkintojen osuvuus ja rikkaus on loppukädessä kiinni aina tutkijan tieteellisestä mielikuvituksesta (Emt.). Kuvaamalla analyysivaihe mahdollisimman tarkasti voidaan

kuitenkin analyysi näin mahdollisesti toistaa ja siten tarkastella tulkintojeni objektiivisyyttä.

4 SOSIAALITYÖN MIELIKUVIA FIKTIIVISESSÄ MEDIASSA

Sisällönanalyysin pohjalta tutkimusaineistostani nousi neljä keskeistä teemaa: sosiaalityön näkymättömyys ja yksiulotteisuus, sosiaalityö symbolina ”systeemille”, sosiaalityö on lastensuojelua ja sosiaalityö naisten työnä. Näissä teemoissa kiteytyvät keskeiset mielikuvat, joita aineiston perusteella löysin sosiaalityötä fiktiivisessä mediassa tarkastelevista tutkimuksista. Sosiaalityön näkymättömyys ja yksiulotteisuus käsittelee sosiaalityön narratiivista ja juonellista roolia tutkimuksissa käsitellyissä elokuvissa ja tv-sarjoissa, ja sitä minkälaisia mielikuvia ne luovat sosiaalityöstä. Sosiaalityö symbolina systeemille -teema tarkastelee sosiaalityön viranomaisasemaan ja valtaan liittyviä mielikuvia. Sosiaalityö on lastensuojelua -teema luo katsauksen mielikuviiin sosiaalityön ammatillisesta roolista ja tehtäväkentästä. Sosiaalityö naisten työnä -teemassa keskiössä on sosiaalityöhön liitetyt mielikuvat sukupuolesta, sekä myös mielikuvat sosiaalityöntekijöihin ja sosiaalityöhön liitetyistä piirteistä. Teemat on järjestetty niin, että ne voidaan nähdä kulkevan yleisemmän makrotason tarkastelusta kohti yksityiskohtaisempaa mikrotason tulkintaa. Sosiaalityön mielikuvia lähestytään kahdessa ensimmäisessä teemassa sosiaalityön kerronnallisen position ja yhteiskunnallisen roolin kautta. Kahdessa jälkimmäisessä teemassa tarkastelun painopiste siirtyy sosiaalityön ammatillisen roolin ja sosiaalityöntekijän ominaisuuksien mielikuvien käsittelyyn.

4.1 Sosiaalityön näkymättömyys ja yksiulotteisuus

Tutkimusaineistossa nousi keskeiseksi sosiaalityön ja sosiaalityöntekijöiden näkymättömyys populaarikulttuurisissa kuvauksissa (Esim. Edmondson & King 2016; Freeman & Valentine 2002; Henderson & Franklin 2007; Hubka ym. 2009). Tämä näkyy pelkästään siinä faktassa, että useimpien tutkimusten otoskoot olivat varsin pieniä jopa niissäkin tutkimuksissa, jotka pyrkivät tekemään kattavaa yleiskatsausta sosiaalityön kuvauksista elokuvissa tai televisiosarjoissa. Suurimmassa osassa tutkimusaineistoa ei

käynyt suoraan ilmi sosiaalityöntekijöiden kuvausten suhteutettu määrä otoskokoon verrattuna. Sitä ei yksinkertaisesti käsitelty.

Henderson ja Franklin (2007) tarjoavat kuitenkin tutkimuksessaan tähän havaintoon kvantitatiivisen tutkimuksen keinoin hieman tukea. He raportoivat sosiaalityöntekijöiden kuvausten määriä tutkimuksessaan ja suhteuttivat ne tutkittavien jaksosten määrään. Kaikista tutkimuksessa olleista jaksoista 6,4 % sisälsi kuvauksia sosiaalityöntekijöistä. (Henderson & Franklin 2007, 137–138.) He vertailivat tämän lisäksi sosiaalityöntekijöiden kuvausten määriä suhteessa muihin auttamisammatteihin, kuten sairaanhoitajiin tai lääkäreihin. Vertailussa poliiseja, lääkäreitä ja sairaanhoitajia kuvataan sarjoissa huomattavasti useammin. Lääkäreiden ja sairaanhoitajien huomattava määrä tosin johtui osaksi siitä, että osa sarjoista käsitteli nimenomaan sairaalamaailmaa. Sosiaalityöntekijöiden kuvaukset sijoittuivat tutkimuksen mukaan suurin piirtein samaan määrään kuin pappien tai seurakuntatyöntekijöiden kuvaukset tutkimusaineistossa. (Henderson & Franklin 2007, 138–139.)

Hubka ym. (2009), tutkivat Disney-elokuvissa esiintyvää lasten kaltoinkohtelua ja sosiaalityötä. He huomasivat, että vaikka kaltoinkohtelua esiintyi elokuvissa yli 200 kertaa, virallisia interventioita kaltoinkohtelu tilanteisiin löytyi yhteensä vain kolme. Näistä vain yksi nähtiin muistuttavan sosiaalityöntekijän roolia. Yleensä ratkaisu kaltoinkohteluun animaatioissa on lasten oma pelastautuminen tai muu ulkopuolelta tullut epävirallisten tahojen apu. Tämä johtuu tutkijoiden mukaan kuitenkin osaksi niiden kertomusten ja tarinoiden luonteesta, joita Disney käyttää. Viralliset interventiot eivät usein istu perinteisiin lastentarinoihin. (Emt., 104–105.)

Sosiaalityöntekijöiden näkymättömyys näkyy kuitenkin eniten siinä, millaisissa narratiivisissa rooleissa heidät usein kuvataan silloin kun he ovat läsnä fiktiivisen median kertomuksissa. Henderson ja Franklin (2007) totesivat, että kaikki tutkimuksessa löydetyt sosiaalityöntekijöiden roolit olivat pieniä sivurooleja, jotka kestivät korkeintaan muutaman jakson ajan. Henkilöhahmot olivat yleensä erillään kerronnallisesta juonesta ja he olivat selkeästi ulkopuolisia narratiivin muusta yhteisöstä ja henkilöhahmojen välisistä vuorovaikutuksista. Heidät kuvataan työskentelevän useimmiten yksin, erillään

muista auttamisammateista. (Emt., 145–46.) Edmondson & King (2016, 651) toteavat vastaavasti, että sosiaalityöntekijän rooli elokuvissa ja televisiosarjoissa on usein toimia juonellisena välineenä (*ex machina*). Heidän pääasiallinen narratiivinen tehtävänsä on toimia ulkoisina katalysaattoreina tilanteille, jotka johtavat päähenkilöiden tilanteen muutokseen, joko sisäiseen tai ulkoiseen (Emt.)

Sosiaalityöntekijöiden kuvaukset näyttäytyvät tutkimuksissa usein yksiulotteisina ja pintapuolisina (Edmondson & King 2016; Freeman & Valentine 2002; Henderson & Franklin 2007). Silloinkin kun ne ovat positiivisia, eivät ne kuitenkaan tarjoa mahdollisuutta yleisölle identifioitua henkilöhahmojen kanssa, vaan jäävät välineellisiksi (Henderson & Franklin 2007, 148). Tämä yksiulotteisuus menee käsikädessä myös sen kanssa, kuinka yksiulotteisesti sosiaalityön rooleja ja työtehtäviä elokuvissa ja sarjoissa kuvataan. Sosiaalityöntekijä jää usein oman ammattiroolinsa karikatyyriksi, etäiseksi ja yksinäiseksi ”systeemin” edustajaksi. Ne harvat moniulotteisemmat kuvauksetkin sortuvat usein negatiivisten stereotyyppien vahvistamiseen (Edmondson & King 2016, 649–650).

4.2 Sosiaalityöntekijät symbolina ”systeemille”

Tutkimusaineiston perusteella (Esim. Edmondson & King 2016; Freeman & Valentine 2004; Henderson & Franklin 2007; Hubka ym. 2009) sosiaalityöntekijöiden ja sosiaalityön negatiivisiin kuvauksiin oleellisesti vaikuttava asia näyttäisi olevan ammatin tiettyihin rooleihin liittyvä viranomaisvalta. Tutkimusten mukaan erityisesti lastensuojelun rooleja kuvattiin enemmän negatiivisesti kuin positiivisesti. Tämän voisi päätellä johtuvan lastensuojelun roolin vahvemman viranomaisstatuksella, ja varsinkin siinä olevalla vallalla päättää huostaanotoista. Tämä valta suhteessa palvelunkäyttäjiin muuttaa sosiaalityön statusta auttamisammattista viranomaisammattiksi. Viranomaisen nähdään yleensä edustavan valtarakenteita, niin sanottua ”systeemiä”, jolla on lopullinen päätösvalta yhteiskunnassa ja myös valta vaikuttaa yksilöihmisten elämään. Tutkimusaineistossa (Emt.) nousi vahvasti esille sosiaalityön kuvaus aina jollain tavalla osana tätä systeemiä tai ylhäältä tulevaa käskyvaltaa, jonka passiivisina toteuttajina

sosiaalityöntekijät usein kuvataan. Heidät kuvataan toimivan jäykkien, ylhäältä annettujen byrokratioiden mukaisesti, joihin he eivät voi vaikuttaa, ja jotka he toimeenpaneavat tunteettomasti välittämättä yksilön emootioista ja realiteeteista (Edmondson & King 2016; Henderson & Franklin 2007).

Freeman ja Valentine (2004, 154) toteavat tutkimuksessaan, että sosiaalityöntekijöiden interventiot kuvataan aina vain mikrotasolla, jossa sosiaalityöntekijät eivät pyri vaikuttamaan sosiaalisen oikeuden toteutumiseen, tai tekemään rakenteellista muutostyötä asiakkaiden tilanteiden parantamiseksi. Henderson ja Franklin (2007) huomaavat vastaavasti, että sosiaalityöntekijät esitetään usein tietyssä mielessä symboleina yhteiskunnan systeemille, sen edustajina. Heidän pääasiallisena tehtävänä on näissä kuvauksissa vahvistaa ylhäältä annettuja sääntöjä. Tätä asemaa systeemin edustajana korostaa se, että sosiaalityöntekijät kuvataan usein myös toimivan erillään kaikesta yhteistyöstä muiden viranomaisten tai yhteisön muiden jäsenien kanssa. Tämä asemoi sosiaalityöntekijän roolin yhteisön näkökulmasta ulkopuoliseksi "toiseksi". (Emt., 148.)

Henderson ja Franklin (2007) osoittavat tutkimuksessaan, että tv-sarjojen keskeiset hahmot vaikuttavat näkevän sosiaalityöntekijät yleensä byrokraatteina, jotka eivät ota päätöksissään huomioon tilanteen inhimillisiä tekijöitä tai tunteita, vaan toimivat protokollan ja ylhäältä saneltujen käytäntöjen mukaisesti. Tämä siitä huolimatta, vaikka heidän tutkimuksessaan sosiaalityöntekijät kuvataan sarjoissa pääosin positiivisesti ystävällisinä, rauhallisina ja objektiivisina. (Emt., 146–147.) Toisaalta tämä objektiivinen rauhallisuus ehkä palvelee korostamaan omalta osaltaan sosiaalityöntekijöiden ammatillista otetta vahvasti emotionaalisiin tilanteisiin (Emt., 148). Byrokraateilta mahdollisesti odotetaan kanssakäymisessään tietynlaista etäisyyttä ja persoonattomuutta, jonka voi nähdä edustavan länsimaisen yhteiskunnan ihannetta pyrkiä ratkaisemaan ongelmia ennen kaikkea rationaalisuudella ja teknisiin protokolliin luottaen (Edmondson & King 2016, 649; Henderson & Franklin 2007, 147). Edmondson ja King (2016, 648) niin ikään havaitsivat tutkimuksessaan tämän sosiaalityöntekijän ja asiakkaan välisen valta-aseman epäsuhdan olevan keskeinen teema kaikissa tutkimissaan teoksissa.

Freeman ja Valentine (2004, 159–160) näkevät, että keskeinen vaikuttaja siihen miksi sosiaalityö kuvataan aina osaksi systeemiä, on elokuvien alitajuinen pyrkimys jossain määrin aina ylläpitää dominoivan kulttuurin status quota. Sosiaalityötä tehdään usein yhteiskunnan vähemmistöjen ja yhteiskunnasta jollain tavalla syrjäytyneiden, dominoivan kulttuurin silmissä ei-haluttujen tai uhkaavien yksilöiden parissa. Sosiaalityöntekijät joutuvat näissä kuvauksissa sosiaalisen kontrollin rooleihin, joissa heidän tehtäväkseen tulee ylläpitää näitä valtarakenteita niiden ulkopuolelle jääneiden yksilöiden keskuudessa (Emt., 159).

Tätä sosiaalityöntekijöiden valta-asemaa korostetaan myös sosiaalityöntekijöiden kuvauksissa ulkoisilla piirteillä ja käyttäytymisellä. Edmondson ja Franklin (2016, 649–650) kertovat tutkimuksessaan, että yleensä sosiaalityöntekijät kuvataan aina yksilöllisesti, käyttäen byrokraattista kieltä ja käyttäytyen tunkeilevasti ja epäluuloisesti asiakkaitaan kohtaan. Sosiaalityöntekijän käytös saatetaan kuvata myös uhkaavana, jolla hän korostaa valta-asemaansa suhteessa toiseen osapuoleen, kuten esimerkiksi Hubkan ym. (2009, 106–107) tutkimuksessa.

Sosiaalityön viranomaisroolia kuvataan myös usein vaatetuksella, jota Hendersonin ja Franklinin (2007) tutkimuksen mukaan kuvataan yleensä siistiksi ja ammattimaiseksi, jopa ajoittain trendikkääksi. Tämäkin korostaa eroa sosiaalityöntekijän ja asiakaskunnan välillä. (Emt., 141). Sosiaalityön toimenpiteiden kohteena olevat yksilöt nimittäin kuvataan tutkimusaineistoissa poikkeuksetta köyhyydessä eläviksi (esim. Freeman & Valentine 2002; Freeman & Valentine 2004; Edmondson & King 2016; Henderson & Franklin 2007). Usein sosiaalityöntekijät myös kantavat mukanaan byrokraattista valtaa ja tietoa edustavia esineitä, kuten salkkua, asiapapereita tai lehtiöitä (Edmondson & King 2016, 648–649).

Sosiaalityöntekijöiden kuvaukset pääosin valkoisina ja keskiluokkaisina (Freeman & Valentine 2002, 459; Freeman & Valentine 2004, 156–59; Henderson & Franklin 2007, 139) voidaan nähdä myös heijastavan sosiaalityöntekijöiden asemaa osana yhteiskunnan valtarakenteita ja näiden rakenteiden ylläpitäjänä (Freeman & Valentine 2004, 159–160). Usein sosiaalityön asiakaskuntaan kuuluu paljon vähemmistöjen

edustajia, jotka eivät syntyperänsä tai muiden ominaisuuksiensa puolesta edusta dominoivaa kulttuuria ja sen valtarakenteita. Freeman ja Valentine (2004, 160) ehdottavat viitaten näiden yhteiskunnallisten valtarakenteiden ja sosiaalityön asiakaskunnan profiilin välisiin eroihin, että yleinen negatiivinen kuva sosiaalityön asiakaskunnasta saattaa myös omalta osaltaan vaikuttaa sosiaalityön negatiivissävytteiseen kuvaukseen fiktiivisessä mediassa.

4.3 Sosiaalityö on lastensuojelua

Tutkimusartikkeleissa nousi vahvasti esiin sosiaalityön ammattiroolin kuvauksen suppeus. Suurin osa tutkimuksista osoitti, että sosiaalityön pääasialliseksi tehtäväkentäksi nähdään yleensä lastensuojelulliset tehtävät ja huostaanotot (Freeman & Valentine 2004, 154; Henderson & Franklin 2007, 140). Tästä kuvasta kertoo jo se, että seitsemästä löytämästäni tutkimusartikkelista kolme käsittelee nimenomaisesti lastensuojelullisissa tehtävissä toimivien sosiaalityöntekijöiden kuvauksia elokuvissa ja televisiosarjoissa (Edmondson & King 2016; Freeman & Valentine 2002; Hubka ym. 2009). Freemanin ja Valentinen (2004) tutkimuksessa, jossa analysoitiin sosiaalityön ja sosiaalityöntekijöiden kuvauksia 47 elokuvasta, löytyi laajin kirjo eri sosiaalityön rooleja, mutta tässäkin tutkijat toteavat, että lastensuojelulliset roolit ovat korostuneita (Emt., 154). Tämä käy yksiin uutismedian osalta tehdyissä tutkimuksissa, joissa lastensuojelullinen rooli ja erityisesti huostaanotot ovat korostuneet sosiaalityön uutiskuvassa (Ayre 2001; Stanfield & Beddoe 2013, 41). Tämä ”lastenkaappaajan” rooli usein näyttää olevan myös syynä sosiaalityön negatiivisiin mielikuviin. Tutkimusaineisto mielestäni myös vahvistaa tätä päätelmää.

Edmondson ja King (2016) tutkimuksessaan tutkivat nimenomaan sosiaalityöntekijöiden lastensuojelullisen roolin kuvaa televisiosarjoissa ja elokuvissa Iso-Britanniassa, ja toteavat, että sosiaalityöntekijöiden selkeänä päätehtävänä nähdään toimia valtion edustajina, jotka pyrkivät suojelemaan lapsia. Sosiaalityöntekijät kuvataan piittaamattomina ja tunteettomina, yksiulotteisina hahmoina, jotka kantavat yleensä mukanaan viranomaisvaltaa, byrokratiaa ja tietoa symboloivia tarvikkeita, kuten salkkuja ja

asiakirjoja. Ainoa tutkimuksessa moniulotteisemmin kuvattu sosiaalityöntekijäkin kuvataan negatiivisesti ”kömpelönä idioottina”. (Edmondson & King 2016, 648–649.)

Hubkan ym. tutkimuksessa ainoa Disney-animaatioelokuvista löydetty sosiaalityöntekijän kuvaus ei ole kuitenkaan yksiselitteisesti negatiivinen, vaikka sosiaalityön hahmo toimiikin lastensuojelun työntekijänä. Sosiaalityöntekijä-hahmo loppujen lopuksi tuo elokuvaan onnellisen loppuratkaisun, mutta samalla hän kuitenkin on elokuvan konfliktin aiheuttaja ja elokuvan pääasiallinen antagonisti (Hubka ym. 2009, 106–107). Tämä kuvaa osuvasti sosiaalityöntekijän roolin ristiriitaisuutta, varsinkin lastensuojelun työtehtävissä, joihin yleensä kuuluu valtaa tehdä huostaanottopäätöksiä. Edmondson ja King (2016) sekä Hubka ym. (2009) molemmat tutkimuksessaan tuovatkin esille sosiaalityöntekijän ja asiakkaan välisen valtasuhteen kuvauksia, jossa sosiaalityöntekijä nähdään pääasiallisesti peräänantamattomana sosiaalisen kontrollin edustajana.

Henderson ja Franklin (2007) toteavat myös tutkimuksessaan sosiaalialan työntekijöiden kuvauksista brittiläisissä televisiosarjoissa, että lähes kaikki sosiaalialan työntekijöiden työnkuvauksista keskittyivät lastensuojelullisiin toimiin, erityisesti adoptioon ja sijaishuoltoon. Poiketen aiemmin mainituista tutkimuksista, Hendersonin ja Franklinin tutkimuksessa yleinen kuva sosiaalityöntekijöistä oli pääosin positiivinen. Heidät kuvataan pääasiallisesti rauhallisiksi ja ystävällisiksi, joskin passiivisiksi auttajiksi. Sosiaalityöntekijöiden rooleissa korostuvat kuitenkin myös prosessi ja byrokratia inhimillisyyden kustannuksella, jossa sosiaalityöntekijä on rationaalinen ja passiivinen valtion edustaja, joka ei ota päätöksissään huomioon yksilöä ja tämän emootioita. (Henderson & Franklin 2007, 145–147.) Tämä heijastelee muiden tutkimusten kuvaa sosiaalityöntekijän etäisestä viranomaisroolista, joka on erityisen korostunut lastensuojelullisten roolien kuvauksissa.

Freeman ja Valentine (2002) analysoivat tutkimuksessaan myös syitä, jotka johtavat tarkastelluissa elokuvissa sosiaalityöntekijöiden huostaanottotoimenpiteisiin. Yhdeksi kolmesta löydetystä syystä nousee lastensuojelun sosiaalityöntekijän joustamattomat ja kohtuuttomat käytännöt ja säännöt. Muut kaksi syytä liittyivät vanhemmuuden

puutteisiin. Osassa analysoituja elokuvia sosiaalityöntekijän myös kuvataan pahoinpitelevän ja kohtelevan kaltoin lapsia, joita hänen on tarkoitus auttaa. (Emt., 460–461.) Vaikka nämä kuvaukset eivät Freemanin ja Valentinin tutkimuksessa esiinnykään valtaosassa elokuvia, osoittavat ne kuitenkin sen, että kulttuurisessa narratiivissamme huostaanottoihin liittyy pelkoa päätösten mielivaltaisuudesta. Niihin sisältyy epäily siitä, että sosiaalityön tehtävä ei olekaan auttaa vaan kontrolloida ja käyttää valtaa yksilöä vastaan silloin, kun hän on heikossa elämäntilanteessa.

Kwanin ja Cheungin (2020) tutkimuksen kuvaus sosiaalityön roolista eroaa muista siinä, että sosiaalityöntekijästä kertovan sarjan kuvaus on hyvin positiivinen. Se vaikutti vahvasti uuden sosiaalityön ammattikunnan muodostumiseen ja positiivisen kuvan kehitykseen Hong Kongissa. Sarjassa kuitenkin kuvataan sosiaalityötä vain yhden roolin kautta, jalkautuvana nuorisotyönä. Tutkijoiden mukaan televisiosarjan välittämällä kuvalla on ollut Hong Kongissa erittäin myönteinen vaikutus sosiaalityön yleiseen kuvaan. Tämä kuva edelleen ylläpitää positiivista suhtautumista sosiaalityöhön, huolimatta sosiaalityön myöhemmästä byrokratisoitumisesta Kiinassa (Emt., 10). Se ei välttämättä kuitenkaan palvele sosiaalityön ammatin monipuolista kuvausta. Positiivisuudestaan huolimatta, Kwanin ja Cheungin tutkimuksessa käsitelty hongkongilainen sarja jatkaa kuitenkin suppean julkisuuskuvan levittämistä sosiaalityön ammatillisista tehtävistä, ja myös ohjaa jossain määrin harhaan sen suhteen, että missä rooleissa sosiaalityöntekijät toimivat.

Freeman ja Valentine (2002, 469) toteavat, että sosiaalityöntekijät eivät usein käytä kaikissa työtehtävissä ammattinimikkeenään sosiaalityöntekijän nimikettä. Tämä voi olla yksi syy siihen, miksi kuva sosiaalityön rooleista on supistunut vain tiettyihin ammatillisiin tehtäviin. Toisessa tutkimuksessaan (Freeman & Valentine 2004, 160), Freeman ja Valentine kiinnittävät huomiota myös siihen, että elokuvissa kuvattujen, selkeästi sosiaalityön tehtävien rooleissa, ammatin titteli saattoi vaihtua kesken elokuvan esimerkiksi terapeutista myöhemmin sosiaalityöntekijäksi. Tämä kuva mielestäni hyvin sitä, että fiktiivinen mediakin heijastaa ja luo käsitystä sosiaalityön tehtävistä ja rooleista määrittelemättöminä ja epäselvinä.

4.4 Sosiaalityö naisten työnä

Sosiaalityö perinteisesti mielletään naisvaltaiseksi alaksi, jota ohjaavat länsimaissa feminiinisenä pidetyt arvot (Alanko & Orjasniemi 2018, 1). Suuri osa keräämistäni tutkimuksista (Esim. Freeman & Valentine 2002, 2004; Murdach 2006) osoittaa, että myös elokuva- ja televisiosarjat kuvaavat sosiaalityön naisvaltaisena alana, joka nähdään myös luonteeltaan feminiinisenä. Freemanin ja Valentinin (2004, 153–154) tutkimuksessa käy ilmi, että yleisimmin sosiaalityöntekijät kuvataan elokuvissa valkoisiksi, keskiluokkaisiksi, heteroseksuaalisiksi naishenkilöiksi. ”Naisten töihin” liitetyt kulttuurillisesti feminiinisinä nähdyt ominaisuudet vallitsevat sosiaalityöhön liitetyissä ominaisuuksissa, kuten palveleminen, huolehtiminen, omistautuminen, liiallinen osallistuminen, epäpätevyys ja liika emotionaalisuus (Freeman & Valentine 2004, 154–156; Murdach 2006, 270–271). Tutkijat huomioivat, että naiset kuvataan elokuvissa kuitenkin useammin kuin miehet negatiiviseen sävyyn epäpätevinä, seksualisoituina ja yksityiselämässään sotkuisten ihmissuhteiden keskellä elävinä henkilöinä. (Freeman & Valentine 2004, 155–156; Murdach 2006, 270–271). Murdach (2006) tutkimuksessaan palaa Freemanin ja Valentinin tutkimuksen pohjalta tutkimaan amerikkalaisten elokuvien kuvaa sosiaalityöntekijöistä. Hän kiinnittää erityistä huomiota siihen, että vaikka hänen tutkimansa elokuvat maalaavat sosiaalityöntekijöistä jokseenkin positiivista kuvaa huolehtivina ja työlleen omistautuvina ja uhrautuvina, voidaan näiden kuvausten nähdä toisaalta ylläpitävän vallitsevia yhteiskunnallisia stereotyyppioita niin sanotuista ”naisten töistä” ja naisista hoivaajina ja auttamisammateissa (Emt., 159).

Tutkimusten tulokset heijastelevat siinä mielessä todellisuutta, että sosiaalityö todella on sen historiallisista juurista asti globaalissakin mittakaavassa vahvasti naisvaltainen ala (Juhila 2006, 15–16). Ei siis ole yllättävää, että se heijastuu myös fiktiivisen median kuvauksiin. Se, mikä tutkimusaineistossa nousi erityisen mielenkiintoiseksi, on että miehiä sosiaalityöntekijöinä kuvataan kuitenkin usein eri tavalla kuin naisia. Freeman ja Valentine (2004, 155–156) tutkimuksessaan toteaa, että miehet kuvataan yleensä

sosiaalityöntekijän roolissa enemmän tyypillisiä maskuliinisia stereotyyppioita mukaillen tunteettomina ja kovina. Tutkijoiden mukaan silloin, kun sosiaalityöntekijä kuvataan sankarillisessa roolissa, hänet kuvataan yleensä miehenä (Emt.).

Hubkan ym. (2009) tutkimuksessa löydetty ainoa sosiaalityöntekijän hahmo kuvataan suurena, lihaksikkaana miehenä, joka käyttäytyy alussa autoritäärisesti hieman uhkaavana ja tunkeilevana, mutta lopussa kuitenkin hän tuo perheen tilanteeseen ratkaisun, ja tulee lopulta elokuvan sankariksi. Tässä kontekstissa on mielenkiintoista huomioida myös se, että Cheungin ja Kwanin (2020) tutkimuksessa hongkongilaisten kuvaa sosiaalityöstä positiivisesti brändänneen sarjan päähahmona on niin ikään mies.

Hendersonin ja Franklinin (2007) tutkimuksessa raportoidaan, että kaksi kolmasosaa brittiläisten tv-sarjojen sosiaalityöntekijää esittävistä hahmoista oli miehiä. Tutkimus raportoi, poiketen osasta muita tutkimusartikkeleita, joita tarkastelin, että kuva sosiaalityöntekijöistä oli pääasiallisesti positiivinen: heidät nähtiin ystävällisinä, rauhallisina ja ammattimaisina, vaikkakin etäisinä ja passiivisina. (Emt., 139–142.) Tutkimusaineistosta on mielestäni siis laajasti nähtävissä, että naisiin sosiaalityöntekijöinä helpommin liitetään negatiivisia piirteitä. Ja toisaalta naisiin liitetyt positiiviset piirteet ovat yleensä hoiva-ammatteihin perinteisesti liitettyjä mielikuvia ja odotuksia.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä kandidaatin tutkielmassa tarkastelin laadullisen kirjallisuuskatsauksen avulla fiktiivisen median muodostamia mielikuvia sosiaalityöstä ja sosiaalityöntekijöistä. Aineiston avulla hain vastausta kysymykseen: millaisia kuvauksia sosiaalityöstä ja sosiaalityöntekijöistä luodaan fiktiivisessä mediassa? Tutkimieni artikkelien perusteella fiktiivinen media luo sosiaalityöstä niin positiivisia kuin negatiivisia tulkintoja. Kirjallisuuskatsaukseni pohjalta saatujen tulosten valossa fiktiivisen median mielikuvat sosiaalityöstä ovat kuitenkin enemmän negatiivisia kuin positiivisia. Tämä toistaa teoriaosuudessa käsittelemäni uutismedian mielikuvia käsittelevien tutkimusten negatiivisiin mielikuviin painottuvaa yleiskuvaa (Franklin & Parton 1991, 2001; Mendes 2001; Zugazaga ym. 2006). Sosiaalityön negatiivista mediakuvaa on aika ajoin haastettu (Cordoba 2017, 453–454), mutta tutkielmani tulosten perusteella näyttäisi siltä, että negatiiviset mielikuvat elävät edelleen kulttuurisessa narratiivissamme ja heijastuvat uutismedian lisäksi myös fiktiivisten elokuvien ja tv-sarjojen narratiiveissa.

Teoriaosuudessa käsittelemieni julkisuuskuvaa tarkastelevien tutkimusten perusteella ihmiset eivät sinänsä suhtaudu sosiaalityöhön ja sosiaalityöntekijöihin negatiivisesti. Sosiaalityöntekijät nähtiin usein ystävällisinä auttajina. (Henderson & Franklin 2007, 146–147.) Tämä tuli esiin myös tutkimukseni tuloksissa, sillä osa tutkimusartikkeleista raportoi pääosin positiivisia kuvauksia sosiaalityöntekijöistä. Näissä kuvauksissa yhteistä oli kuitenkin lähes aina se, että sosiaalityön rooli oli elokuvassa tai tv-sarjassa lähes olematon tai vain välineellinen sivurooli (Edmondson & King 2016, 649–651; Freeman & Valentine 2002, 463–464; Henderson & Franklin 2007, 145–146;).

Teoriaosuudessa käsittelemieni julkisuuskuvaa mittaavien tutkimusten osoittama yleinen tietämättömyys sosiaalityön eri rooleista ja tehtävänkuvasta (Amadasun 2020; Bolgün & Şahin 2019; Kagan 2016; Knežević & Butler 2003; Jones ym. 2006; Peltonen 2008; Staniforth ym. 2016; Williams ym. 2005) heijastui siis myös tutkielmani tuloksissa. Julkisuuskuvan myönteisyyden voi nähdä jossain määrin perustuvan tietämättömyyteen tai yksipuoliseen kuvaan sosiaalityön tehtäväkentästä. Esimerkiksi teoriaosuudessa sivusin Peltolan (2008) pro gradu -tutkielmaa lukiolaisten mielikuvista

sosiaalityöstä. Lukiolaiset eivät kuvailleet tutkimuksen mukaan sosiaalityön viranomaispuolta ollenkaan.

Sosiaalityön yksipuolista kuvaa ylläpitää tutkielmani tuloksissa todettu sosiaalityön näkymättömyys ja poissaolo mediateoksissa (Henderson & Franklin 138–139; Hubka ym. 2009). Verraten moneen muuhun auttamisammattiin, sosiaalityön kuvauksia esiintyy varsin vähän fiktiivisessä mediassa (Henderson & Franklin, 138–139). Sosiaalityön näkymättömyys ja ammattiroolien epämääräisyys näyttäytyvät laajasti niin sosiaalityön julkisuuskuvassa kuin fiktiivisen median ja uutismedian kuvissa.

Teoriaosuudessa käsittelin sosiaalityön määrittelyn vaikeutta, mikä heijastuu tutkimukseni tuloksissa sosiaalityön roolin määrittelyn vaikeutena mediateoksissa (Freeman & Valentine 2002, 469; Freeman & Valentine 2004, 160). Teoriaosuudessa mainitsemani Juhilan (2006) määrittely sosiaalityöstä erilaisten asiakassuhteiden kautta luo hyvin kontekstia sille, miksi sosiaalityön roolit määrittyvät niin kankeasti. Sosiaalityön voi nähdä olevan ensisijaisesti suhteisiin perustuvaa työtä, jossa sosiaalityön suhteita luonnehtii moninaisuus ja sosiaalityöntekijän roolit vaihtelevat vuorovaikutuksessa asiakkaan kanssa. Medioiden yksinkertaistavissa narratiiveissa nämä sosiaalityöntekijöiden ja asiakkaiden suhteissa muodostuvien roolien nyanssit pakostakin jäävät huomioimatta ja roolit pelkistyvät helposti sosiaalipoliittisten käytäntöjen tai toimintaympäristöjen sanelemiksi. (Emt., 189–190.)

Sosiaalityön negatiivisiin mielikuviin näyttäisi erityisesti vaikuttavan sosiaalityön työnkuvan pelkistäminen lastensuojelulliseksi työksi (Freeman & Valentine 2004, 154; Henderson & Franklin 2007, 140). Lastensuojelun negatiivista leimaa taas voidaan selittää erityisesti tähän työnkuvaan liittyvällä viranomaisroolilla ja sen tuoman vallan kautta, joka on laajimmillaan lastensuojelullisessa roolissa ja erityisesti huostaanotoissa. Teoriaosuudessa käsittelemäni uutismediakuvan tutkimuksissa on todettu, että tarinat epäonnistuneista lastensuojelutapauksista erityisesti ovat vaikuttaneet sosiaalityön negatiiviseen mielikuvaan, mutta ne ovat sen lisäksi myös supistaneet kuvaa sosiaalityön tehtäväkentästä yleensä (Ayre 2001; Stanfield & Beddoe 2013, 41). Tämä heijastuu vahvasti myös tutkielmani tuloksissa. Lastensuojelu nousee lähes kaikissa artikkeleissa

keskeisimmäksi ammatilliseksi rooliksi. Tutkimukset myös heijastelevat lastensuojelullisten roolien yhteydessä vahvasti sosiaalityöntekijän kuvausta viranomaisena, jonka tehtävä ei ole ensisijaisesti auttaa vaan edustaa yhteiskunnan valtarakenteita ja sosiaalista kontrollia.

Sosiaalityö määrittyy historiallisesti naisten työksi, jota miehet ovat valvoneet (Juhila 2011, 14–15). Tutkimusaineistoni perusteella voi nähdä, että sosiaalityön naisvaltaisuus vaikuttaa merkittävästi myös sosiaalityön mielikuviin. Tyypillisesti hoiva-ammatteihin liitetyt feminiiniset piirteet ja niin sanotut pehmeät arvot nähdään usein kuitenkin heikkouksina, joita rationaalisteknisiä ratkaisuja ja yleensäkin maskuliiniseksi miellettyjä piirteitä ihannoiva yhteiskuntamme pitää epäammattimaisina ja tehottomina, jopa vaarallisina (Freeman & Valentine 2004; Murdach 2006, 271). Sosiaalityön kontekstissa, joka nähdään kuitenkin edelleen historiansa varjolla vahvasti naisten tekemänä auttamistyönä, valtaa sisältävä viranomaisrooli tuntuu olevan ristiriidassa naisvaltaisiin hoiva-ammatteihin liitettyjen piirteiden kanssa. Tutkimukseni tuloksista on nähtävissä, että kuvaus sosiaalityöntekijöistä on yleensä negatiivisempaa silloin, kun kyseessä on naistryöntekijä valta-asetelmia sisältävässä viranomaisroolissa, kuten lastensuojelullisessa roolissa.

Fiktiivisen median mielikuvia sosiaalityössä on tutkittu vielä vähän. Tutkimusten pieni määrä väistämättä antaa suppeita tuloksia sosiaalityön mielikuvista fiktiivisessä mediassa. Aineistoni suppeuteen voi myös vaikuttaa se, että sisäänottokriteerien myötä ulkopuolelle ovat jääneet kaikki muun kuin englannin tai suomenkieliset tutkimukset jo alun perinkin pienestä tutkimusmäärästä. Laadullisena tutkimuksena tutkielmani arvo on kuitenkin enemmänkin siinä, että se täydentää tutkimusta sosiaalityön mielikuvista eri medioissa. Tutkielmani vetää yhteen jo tehtyä tutkimusta ja tuottaa näin eheämpää kuvaa sosiaalityön mielikuvista fiktiivisen median osalta.

On kuitenkin hyvä ottaa huomioon, että tutkielmani ei välttämättä kuvaa ollenkaan suomalaisen fiktiivisen median mielikuvia, sillä siitä ei ole tehty vielä tutkimusta. Tutkimusaineistoni painottuu amerikkalais- ja brittimedioihin. Toisaalta suuren yleisön elokuvat ja suosittu englantilaiset sarjat näkyvät myös meille, ja vaikuttavat globaalisti,

joten niiden vaikutus myös suomalaisiin mielikuviiin on mahdollinen. Tutkimusaineistoissa käsitellään myös mediateoksina yksinomaan elokuvia ja tv-sarjoja. Se ei siis edusta kattavasti fiktiivistä mediaa, vaan vastaa enemmänkin elokuvien ja tv-sarjojen luomiin mielikuviiin, ja siihen, mitä fiktiivisen median välineitä sosiaalityön osalta tutkitaan.

Kirjallisuuskatsaukseni perusteella on selvää, että kotimaista tutkimusta sosiaalityöstä eri medioissa tarvitaan lisää. Samoin tutkimus muista fiktiivisen median välineistä, kuten kirjallisuudesta ja musiikista, täydentäisi sosiaalityön mediakuvaa. Kansainvälistä laadullista tutkimusta keskittyen yksinomaan mediateoksiin, joissa sosiaalityöntekijät ovat pääroolissa, kaivataan myös. Viime vuosina on ilmestynyt muutamia suomalaisia sarjoja, jotka kertovat nimenomaisesti sosiaalityöstä ja sosiaalityöntekijöistä. Laadullinen tutkimus näistä mediateoksista saattaisi tuoda uusia, hyvin erilaisiakin tuloksia sosiaalityön mielikuvista fiktiivisessä mediassa, ja vastaisi myös aiheen kotimaisen tutkimuksen tarpeeseen.

Fiktiivinen media tutkimuskohteena voi paljastaa meille, että minkälainen poliittinen ja kulttuurillinen ilmapiiri yhteiskunnassa vallitsee ja mikä sosiaalityön asema siinä on. Se voi auttaa meitä myös tunnistamaan, mitkä tekijät rakentavat sosiaalityön mielikuvia. Tutkielmani on raapaissut vain pintaa aiheesta ja tuonut esille mahdollisia tulevaisuuden tutkimuskohteita, esimerkiksi liittyen sosiaalityön negatiivisten mielikuvien tekijöihin. Tutkielmani osoittaa myös, että sosiaalityön näkymättömyys mediassa on ongelma, joka vaatisi luovia ratkaisuja. Näkyvyys eri medioissa hyödyttäisi sosiaalityön asemaa ammattina ja sosiaalityöntekijöiden asemaa ammattikuntana, mutta myös yhteiskuntaa laajemmin. Kun sosiaalityöntekijöiden osaaminen tiedostetaan ja ymmärretään oikein, osataan sitä hyödyntää erilaisissa yhteiskunnallisissa rooleissa ja tehtävissä tehokkaammin.

LÄHTEET

*Aineistolähde

Aldridge, Meryl (1994) *Making social work news*. Lontoo: Routledge.

Aldrige, Meryl (1999) *Poor relations: state social work and the press in UK*. Teoksessa Franklin, Bob (1999) *Social policy, the media and misrepresentation*. Lontoo: Routledge.

Alanko, Janne & Orjasniemi, Tarja (2018) *Kun kukkahattutäti onkin setä - miesainokainen sosiaalityössä*. *Janus* 26(2), 140–155.

Amadasun, Solomon (2020) *Public Perceptions of Social Work in Nigeria: Does the Profession Has What It Takes to Address Nigeria's Social Problems?* *The British journal of social work* 51(1), 259–278.

Andrews, Janice (1987) *Social work public image building: East Side/West Side revisited*. *The Social Service Review* 61(3), 484–497.

Arponen, Senni (2012) *Sosiaalityön julkisuuskuvaa tarkastelemassa: Kehysanalyysi sosiaalityötä koskevasta vuoden 2010 sanomalehtikeskustelusta*. Jyväskylän yliopisto. Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos. Sosiaalityön pro-gradu tutkielma.

Ayre, Patrick (2001) *Child protection and the media: Lessons from the last three decades*. *British Journal of Social Work* 31(6), 887–901.

Berger, Peter & Luckmann, Thomas (1994) *Todellisuuden Sosiaalinen Rakentuminen*. Helsinki: Gaudeamus.

Best, Joel (2007) *Images of issues. Typifying contemporary social problems*. New York: Taylor and Francis.

Blomberg, Helena 2019, "We're not magicians!" *On the use of rhetorical resources in Swedish news*. *Qualitative social work: research and practice* 18(2), 229–246.

Bolgün, Cemre & Şahin, Fatih (2019) *Public perception and attitudes about social work in Turkey*. *International social work* 62(5), 1329–1342.

Burr, Vivien (2015) *Social Constructionism*. Lontoo: Routledge.

Cohn, Dorrit (2006) *Fiktio mieli*. Helsinki: Gaudeamus.

Condie, David & Hanson, Janet & Lang, Nanci & Moss, Deanna & Kane, Rosalie (1978) How the public views social work. *Social Work (New York)* 23(1), 47–53.

Cordoba, Pushkar Sebastian (2017) Representations of Social Work in the Australian News Media. *Australian social work* 70(4), 453–464.

Croteau, David & Hoynes, William (2014) *Media/Society: Industries, images and audiences*. Los Angeles: Sage Publications.

Degerlund, Merja (2015) *Lastensuojelun mediavälitteinen julkisuuskuva*.

Diskurssianalyttinen tutkimus Yleisradion uutissivuston ja Helsingin Sanomien kirjoituksista. Itä-Suomen yliopisto. Yhteiskuntatieteiden- ja kauppatieteiden tiedekunta. Sosiaalityön Pro gradu –tutkielma.

Dennison, Susan & Poole, Jay & Qaqish, Basil (2007) Students' Perceptions of Social Work: Implications for Strengthening the Image of Social Work among College Students. *Social work (New York)* 52(4), 350–360.

Doel, Mark (2012) *Social work: the basics*. Hoboken: Taylor & Francis.

*Edmondson, David & King, Martin (2016) The childcatchers: An exploration of the representations and discourses of social work in UK film and television drama from the 1960s to the present day. *Journal of social work* 16(6), 639–659.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha (2014) *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino.

*Freeman, Miriam & Valentine, Deborah (2002) Film Portrayals of Social Workers Doing Child Welfare Work. *Child & adolescent social work journal* 19(6), 455–471.

*Freeman, Miriam & Valentine, Deborah (2004) Through the Eyes of Hollywood: Images of Social Workers in Film. *Social work (New York)* 49(2), 151–161.

Franklin, Bob, & Parton, Nigel (1991) *Social work, the media and public relations*.
Lontoo: Routledge.

Franklin, Bob (1999) Introduction. Teoksessa Franklin, Bob (1999) *Social policy, the media and misrepresentation*. Lontoo: Routledge.

Foucault, Michel (1989) *The archaeology of Knowledge*. Lontoo: Routledge.

Foucault, Michel (1991) *Discipline and punish: the birth of prison*. Harmondsworth:
Penguin.

Förnäs, Johan (1998) *Digital Borderlands: Identity and Interactivity in Culture, Media and Communications*. *Nordicom Review* 19(1), 27–38.

Haapala, Arto (1984) *Fiktio ja todellisuus – kirjallisen fiktion semanttisia ja ontologisia kysymyksiä*. Pro gradu –tutkielma, Helsingin yliopiston yleisen kirjallisuustieteen, teatteritieteen ja estetiikan laitoksen monistesarja nro 12.

Halonen, Irma Kaarina (2006) *Välitys*. Teoksessa Ridell, Seija & Väliäho, Pasi & Sihvonen, Tanja (toim.) (2006) *Mediaa käsittämässä*. Tampere: Vastapaino.

*Henderson, Lesley & Franklin, Bob (2007) *Sad Not Bad: Images of Social Care Professionals in Popular UK Television Drama*. *Journal of social work* 7(2), 133–153-

Henttinen, Pauliina (2010) *Sosiaalityö käsitteenä ja määritelmänä: kohti selkeämpää sosiaalityötä*. Tampereen yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta. Sosiaalityön pro-gradu tutkielma.

Hiebert, Ray Eldon (1999) *Impact of mass media: Current issues*. New York: Addison Wesley Longman.

Hirvelä, Anu (2013) *Sosiaalityöntekijän julkisuuskuva mediassa - diskurssianalyysi Helsingin Sanomien vuoden 2010 artikkeleista*. Tampereen yliopisto. Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö. Sosiaalityön pro-gradu-tutkielma.

*Hubka, David & Tonmyr, Lil & Hovdestad, Wendy (2009) Social Work and Child Maltreatment Intervention in Disney Animated Feature Films: 1937–2006. *Australian social work* 62(1), 99–112.

Hughes, Michelle & Houston, Stan (2019) 'It's Almost Kafkaesque': Newspaper Coverage of Social Work's Role in the 'Grace Case' in the Republic of Ireland. *The British journal of social work* 49(6), 1376–1394.

Iarskaia-Smirnova, Elena & Kononenko, Rostislav & Kosova, Olga & Yarskaya, Valentina (2020) 'They should cook borsch, chop wood ... ': contemporary images of social work in the context of welfare policy reforms in Russia's print media. *European journal of social work*, 1–13. <https://www.tandfonline-com.libproxy.tuni.fi/doi/full/10.1080/13691457.2020.1810640> Viitattu 11.1.2021

Jones, Celeste & Vela, Edward & Vang, TangJudy & Walden, Bobby (2006) Perceptions of Social Work: Undergraduate Students Assess the Profession. *The journal of Baccalaureate social work* 12(1), 1–12.

Juhila, Kirsi (2006) *Sosiaalityöntekijöinä ja asiakkaina. Sosiaalityön yhteiskunnalliset tehtävät ja paikat*. Tampere: Vastapaino.

Kagan, Maya (2016) Public attitudes and knowledge about social workers in Israel. *Journal of social work* 16(3), 322–343.

Kallio, Tomi (2006) Laadullinen review -tutkimus metodina ja yhteiskuntatieteellisenä lähestymistapana. *Hallinnon tutkimus* 25(2), 18–28.

Kananoja, Aulikki (toim.) & Lähteinen, Martti (toim.) & Marjamäki, Pirjo (toim.) & Aho, Kristiina (2017) *Sosiaalityön käsikirja*. Helsinki: Tietosanoma.

Knežević, Mladen & Butler, Lauren (2003) Public perceptions of social workers and social work in the Republic of Croatia. *International journal of social welfare* 12(1), 50–60.

LeCroy, Craig & Stinson, Erika (2004) The public's perception of social work: Is it what we think it is? *Social Work (New York)* 49(2), 164–174.

- Louhelainen, Pekka (1985) *Sosiaalityö*. Helsinki: Sosiaaliturvan keskusliitto.
- Mendes, Philip (2001) *Blaming the messenger: The media, social workers and child abuse*. *Australian social work* 54(2), 27–36.
- Matheson, Donald (2005) *Media discourses. Analysing media texts*. Berkshire: Open University press.
- *Murdach, Allison (2006) *Social Work in the Movies: Another Look*. *Social work* (New York) 51(3), 269–272.
- Olin, Jeffrey (2013) *The public and the profession's perception of social work*, *Columbia Social Work Review*, 92–102. <https://doi.org/10.7916/D8J38R22> Viitattu 29.12.2020.
- Peltonen, Reetta (2008) *Mielikuvia sosiaalityöstä. Lukiolaisten mielikuvia ja perusteluja sosiaalityöstä kehyskertomusten kautta tarkasteltuna*. Tampereen yliopisto. Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön laitos. Sosiaalityön pro gradu –tutkielma.
- Reid, William & Misener, Elizabeth (2001) *Social work in the press: a cross-national study*. *International journal of social welfare* 10(3), 194–201.
- Ridell, Seija & Väliäho Pasi (2006) *Mediatutkimus käsitteiden kudelmana*. Teoksessa Ridell, Seija & Väliäho, Pasi & Sihvonon, Tanja (toim.) (2006) *Mediaa käsittämässä*. Tampere: Vastapaino.
- Rimmon-Kenan, Shlomith (1999) *Kertomuksen poetiikka*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Sharma, Karuna (2015) *Influence of media exposure on vocational interest among adolescents*. *International Journal of Applied Research* 1(10), 30–3.
- Sjöström, Stefan and Öhman, Adam (2018) *What if an investigative journalist calls? Media relations in social work*. *The British Journal of Social Work*, 48(7), 2077–2095.
- Sosiaalihuoltolaki (1301/2014, 15§)
Finlex <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301> Viitattu 20.12.2020.

- Stanfield, Deb & Beddoe, Liz (2013) Social work and the media: A collaborative challenge. *Aotearoa New Zealand Social Work* 25(4), 41–51.
- Staniforth, Barbara & Fouché, Christa & Beddoe, Liz (2016) Public perception of social work and social workers in Aotearoa New Zealand. *Aotearoa New Zealand social work*, 26(2-3), 48–60.
- Stuart, Paul (2013) Social work profession: history. *Encyclopedia of Social Work*, Oxford University press.
<https://oxfordre.com/socialwork/view/10.1093/acrefore/9780199975839.001.0001/acrefore-9780199975839-e-623>. Viitattu 7.1.2021.
- Sunnarborg, Suvi (2007) Toimittajien mielikuvissa sosiaaliala on valtava suo. *Sosiaaliturva* 14, 10–11.
- Talbot, Mary (2007) *Media discourse. Representation and interaction*. Edinburgh: Edinburgh University Press,
- Toikko, Timo (2005) *Sosiaalityön ideat: Johdatus sosiaalityön historiaan*. Tampere: Vastapaino.
- Torraco, Richard (2005) *Writing Integrative Literature Reviews: Guidelines and Examples*. *Human Resource Development Review* 4(3), 356–367.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli (2018) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tampere: Tammi.
- Vuorikoski, Marjo (1999) *Sosiaalityön professionalistuminen ja koulutus*. *Acta Universitatis Tamperensis* 687, Tampere: Tampere university press.
- Ylilampi, Anu (2017) "Sossu verkossa" : Retorinen analyysi lastensuojelun sosiaalityöntekijän julkisuuskuvasta verkkolehtien kommentointiosioissa. Tampereen yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta. Sosiaalityön pro-gradu tutkielma.
- Warner, Joanne (2015) *The emotional politics of social work and child protection*. Lontoo: Policy Press.

Williams, Javonda & Simon, Cassandra & Bell, Amber_(2005) Missing the Mark: The Image of the Social Work Profession in an African-American Community. *Journal of ethnic & cultural diversity in social work* 24(1), 56–70.

Zaller, John (1992) *The nature and origins of mass opinion*. Cambridge: Cambridge University Press.

Zugazaga, Carole & Surette, Raymond & Mendez, Monica & Otto, Charles (2013) Social worker perceptions of the portrayal of the profession in the news and entertainment media: an exploratory study. *Journal of social work education* 42(3), 621–636.

LIITTEET

Liite 1. Aineistotaulukko

Tutkimuksen tekijät ja julkaisuvuosi	Artikkelin nimi	Menetelmät	Keskeiset tulokset
1. Freeman, Miriam L. & Valentine, Deborah P. 2004	Through the eyes of Hollywood: Images of social workers in film	Kvalitatiivinen tutkimus. Tutkimuksessa analysoidaan 47 elokuvaa vuosilta 1936-1998, jotka valittiin kahdella kriteerillä: 1. elokuvan hahmosta käytetään termiä "sosiaalityöntekijä" 2. elokuvan hahmolla on funktio, joka on identifioitavissa sosiaalityöksi.	Sosiaalityöntekijät kuvataan elokuvissa pääosin valkoisina heteronaisina, jotka ovat työssään epäpäteviä, taipuvaisia seksuaalisiin suhteisiin asiakkaiden kanssa, työskentelevät pääosin köyhien ihmisten parissa ja pyrkivät työssään ylläpitämään yhteiskunnan valtasuhteita. Miehet sosiaalityöntekijöinä kuvataan useammin positiivisessa sankaruuden valossa. Motivoituneiden representaatioiden -teorian valossa nämä populaarikulttuurin heijastamat konstruktiot sosiaalityöstä voidaan nähdä motivoituneen tarpeesta ylläpitää yhteiskunnan hallitsevan luokan status quo.
2. Murdach, Allison D. 2006	Social work in the movies: Another look	Kvalitatiivinen tutkimus. Tutkimuksessa analysoidaan 13 amerikkalaista suurelle yleisölle julkaistua elokuvaa. Tuloksia verrataan aiempaan Freemanin ja Valentinen (2004) tutkimukseen.	Elokuvista löydetään kolme teemaa: välittäminen (caring), liiallinen osallistuminen (overinvolvement) sekä sotkuinen elämä (troubled lives). Nämä nähdään teemoina, jotka esiintyvät erityisesti mielikuvissa naisten töistä ja ammanteista, johon sosiaalityö yleisesti mielletään. Toisin kuin Freemanin ja Valentinen tutkimuksessa, tässä analysoitujen elokuvien kuva sosiaalityöntekijöistä on pääosin positiivinen, mutta feministisen teoreetikon Virginia Novarran työn sukupuolettumisen teorian valossa positiivinen kuva voi johtua pääosin siitä, että se mukautuu stereotypiaan tukena olevasta, velvollisuudentuntoisesta naisroolista ja näin tukee USA:n dominoivaa maskuliinista suhtautumista työhön.

<p>3. Henderson, Lesley & Franklin, Bob 2007</p>	<p>Sad Not Bad: Images of Social Care Professionals in Popular UK Television Drama.</p>	<p>Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimus. Kuusi suosittua brittiläistä tv-sarjaa analysoitiin retrospektiivisellä analyysillä kolmen kuukauden ajanjaksolta maaliskuusta marraskuuhun 2003. Jokaisesta jaksosta koodauksen avulla muodostettiin kvantitatiivista dataa ja tilastollinen yleiskatsaus</p>	<p>Sosiaalityöntekijöitä esiintyy sarjoissa suhteellisen usein, suurin osa hahmoista on miehiä. Heidän roolinsa tarinassa ovat usein toisarvoisia ja liittyvät yleensä jonkin ongelman esiintuloon ja ratkaisuun. Heidät kuvataan yleisesti positiivisessa tai neutraalissa valossa sympaattisina ja ymmärtävinä, joskin passiivisina, auttajina, mutta yhteisöstä ulkopuolisina, yksinäisinä tahoina. He edustavat "systeemiä", joka tekee ratkaisuja rationaalisuuden ja byrokratian läpi jättäen yksilöiden inhimilliset tekijät huomiotta. Yleensä sosiaalityöntekijöiden rooli esiintyy tarinoissa päähahmojen muutosta katalysoivien ongelmien yhteydessä.</p>
<p>4. Edmondson, David & King, Martin 2016</p>	<p>The childcatchers: An exploration of the representations and discourses of social work in UK film and television drama from the 1960s to the present day.</p>	<p>Kvalitatiivinen tutkimus, case-tutkimus. Harkintavalinnalla valittu neljä brittiläistä elokuvaa ja televisiosarjaa, joissa sosiaalityöntekijällä merkittävä rooli ja jotka tarjoavat historiallisen perspektiivin sosiaalityölle ja sen kehitykselle. Harkintavalinnalla valittu kohderyhmä sosiaalityön ammattilaisia analysoi tutkijoiden teoksista valitsemia lyhyitä otteita.</p>	<p>Kuvaukset sosiaalityöstä valituissa brittiläisissä elokuvissa ja sarjoissa usein vahvistavat hyvin yksinkertaistavaa ja yksilulotteista, vihamielistä ja negatiivista kuvaa ammattista. Työn fokus esitetään pääasiallisesti olevan lastensuojelussa ja lasten huostaanotoissa pois perheiltä. Sosiaalityöntekijät ovat tyyppillisesti kuvattu epäpätevinä, byrokraattisina, hyvää tarkoittavina, mutta ajattelemattomina ja harhaanjohtettuina. Tämä mahdollisesti ylläpitää ja vahvistaa uusliberalistisia ideologioita ja diskursseja hyvinvointijärjestelmästä ja sen käyttäjistä sekä sosiaalipalveluista.</p>

<p>5. Hubka, David & Tonmyr, Lil & Hovdestad, Wendy 2009</p>	<p>Social Work and Child Maltreatment Intervention in Disney Animated Feature Films: 1937-2006</p>	<p>Kvalitatiivinen tutkimus. Analysoidaan 45 Disneyn animaatioelokuvasta lapsihahmoja ja sitä, kokevatko elokuvan lapsihahmot kaltoinkohtelun merkkejä. Kaltoinkohtelutapauksien yhteydessä analysoidaan, kuvataanko tilanteen ratkaisussa olevan mukana virallista väliintulijaa tai sosiaalityöntekijää ja analysoidaan näiden hahmojen toimintaa kansallisten sosiaalityöntekijöiden säännösten ja standardien valossa.</p>	<p>Elokuvista löydetään 263 lapsen kaltoinkohtelun kriteerit täyttävää tilannetta, mutta vain kolme hahmoa voidaan nähdä ulkopuolisen virallisen tahon interventiona ja vain yhdessä ulkopuolisen intervention toteuttajana on sosiaalityöntekijän kaltaisena toimijana esitetty Mr. Bubbles hahmo Lilo ja Stitch-elokuvasta. Mr. Bubblesin hahmo näyttää vahvistavan yleistä käsitystä, että sosiaalityöntekijän funktio rajoittuu sosiaaliseen kontrolliin ja lasten huostaanottoihin, hän ei näytä tarjoavan muita palveluja tai funktiota ammatissaan. Kuvaus ei ole kuitenkaan täysin negatiivinen, koska loppujen lopuksi Mr. Bubbles kuvataan sankarina, joka tuo ratkaisun elokuvan, samalla ollen myös tuon konfliktin lähde. Hänen käyttöksensä elokuvassa esittää hänet peräänantamattomaksi sosiaalisen kontrollin agentiksi. Poiketen yleisistä sosiaalityöntekijän kuvauksista elokuvissa, Mr. Bubbles kuvataan afrikkalaisamerikkalaisena mieshenkilönä.</p>
<p>6. Valentine, Deborah P. & Freeman, Miriam 2002</p>	<p>Film Portrayals of Social Workers Doing Child Welfare Work.</p>	<p>Kvalitatiivinen tutkimus. Tutkimuksessa tarkasteltiin 45 elokuvaa vuosilta 1938-1999, jotka valittiin kahdella kriteerillä: 1. elokuvan hahmosta käytetään termiä "sosiaalityöntekijä" 2. elokuvan hahmolla on funktio, joka on identifioitavissa sosiaalityöksi. Tarkastelluista teoksista valitaan analysoitavaksi 27 elokuvaa, jossa hahmo kuvataan tekevän lastensuojelullista sosiaalityötä</p>	<p>Lastensuojelussa työskentelevät sosiaalityöntekijät kuvataan pääosin valkoihoisiksi naisiksi, jotka suorittavat klinisiä toimenpiteitä, työskentelevät pääosin köyhien ihmisten parissa ja heidän funktionsa on pääasiallisesti ylläpitää sosiaalisia rakenteita samana. He itse uskovat suojelevansa lapsia, mutta usein oikeastaan sortavat toiminnallaan lapsia ja perheitä. Heidät kuvataan sosiaalisen kontrollin välineenä, "systeemin" agentteina, jotka eivät näe vaivaa dysfunktionaalisten tai epäoikeudenmukaisten systeemien muuttamiseen. He vetoavat "systeemiin" ja antavat passiivisen, "olen vain töissä täällä"- kuvan asenteestaan. Lähes kaikissa elokuvissa, yhtä lukuunottamatta, sosiaalityöntekijät eivät ota huomioon lasten mielipidettä eivätkä lähesty</p>

			tilanteita lasten kannalta voimauttavasti.
7. Kwan, Chi Kin & Cheung, Oi Ngor 2020	Looking Back, Thinking Forward: How a Television Series Facilitated the Development of the Social Work Profession in Hong Kong.	Kvalitatiivinen tutkimus. Retrospektiivinen tutkimus, jossa 30 sosiaalityöntekijää tai eläköitynyttä sosiaalityöntekijää jaetaan neljään kohderyhmään. Ryhmien keskustelut sitten analysoidaan koodaamalla ja teemoittelemalla	Keskusteluiden analyysistä löydettiin kolme pääteemaa: 1. tv-sarja antoi oikean elämän sosiaalityöhön liittymispinnan ja toimi katalysaattorina ammatin vastaanottamisessa Hong Kongissa. 2. Se inspiroi nuoria hakeutumaan sosiaalityöntekijän ammattiin. 3. Se auttoi rakentamaan sosiaalityön ammatillista identiteettiä Kiinassa. Tv-sarja loi positiivisen kuvan sosiaalityön ammatista, jossa sosiaalityöntekijä kuvattiin oikeudenmukaisena ja välittävänä. Vaikka kuvaus oli toisaalta suppea ja ammatin tehtäviä yksipuolisesti esittävä, oli sillä kuitenkin vahva positiivinen vaikutus yleiseen kuvaan sosiaalityön ammatista ja sen tehtävästä Kiinassa.